

JAARVERSLAG EN REKENING

2023

GEMEENTE BODEGRAVEN-REEUWIJK

GEMEENTE LOPIK

GEMEENTE MONTFOORT

GEMEENTE OUDEWATER

GEMEENTE WOERDEN

GEMEENTE IJSSELSTEIN

HOOGHEEMRAADSCHAP DE STICHTSE RIJNLANDEN

REGIONAAL HISTORISCH CENTRUM RIJNSTREEK EN LOPIKERWAARD

POSTBUS 45, 3440 AA WOERDEN

www.rhcrijnstreek.nl

Inhoud

Woord vooraf	3
Medewerkers en bestuur	4
Ontsluiting nieuwe archieven en collecties.....	6
Het DTB-project en de vrijwilligers.....	9
Website	10
Gebruik van archieven en collecties.....	11
Inspectie	15
Advisering	16
BIJLAGE 1: Indexen website.....	18
BIJLAGE 2: Toezicht op deelnemers van het RHC.....	21
BIJLAGE 3: Toezicht op aan deelnemers verbonden partijen	32
BIJLAGE 4: Bestuur en personeel.....	40
BIJLAGE 5: Rekening 2023	41

Woord vooraf

Begin 2023 dwarrelde het laatste stof nog neer van de viering van het 50-jarig bestaan van het RHC. De positieve uitwerking van de festiviteiten in november 2022 bleek zowel op de studiezaal, als uit de vraag naar het jubileumboek “70 verhalen uit de archieven van Rijnstreek en Lopikerwaard”. 2023 was echter bovenal eindelijk weer een gewoon jaar, waarin de dienstverlening zich na de coronacrisis normaliseerde. Een grote mijlpaal was bovendien de afronding van het ‘DTB-project’. Hoewel scans van de originele stukken op de website ontbreken, zijn alle primaire bronnen voor stamboomonderzoek nu online ontsloten en goed doorzoekbaar. Ook bij de toegang op bouwdoSSIers zal een flinke slag worden geslagen: de website slaagt er al met al steeds beter in om belangrijke doelgroepen te bedienen. Op hun beurt ontsloten de archivarissen meerdere archieven. Zij zagen bovendien kans om enkele niet-overgebrachte archieven van deelnemers te bewerken. Een fijne constatering is eveneens dat de samenwerking tussen het RHC en haar deelnemers steeds hechter wordt, met name op het gebied van de duurzame opslag van digitale informatie.

**ESAÏAS VAN DE VELDE, GRAVURE VAN DE DIJKDOORBRAAK
BIJ TULL EN 'T WAAL, 1624**

Waar 2022 een jaar was dat bol stond van allerlei historische jubilea, was het in 2023 relatief stilletjes. Pas op de valreep kwam er toch nog wat reuring: het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden wilde de grote overstroming, die vierhonderd jaar geleden op nieuwjaarsdag bij Tull en 't Waal plaatsvond, niet ongemerkt laten passeren. Ter herdenking van de gebeurtenissen van 1624 vonden er bij het RHC opnames plaats voor het programma ‘Van Rossem vertelt’, waarvoor de nationaal bekende historicus zelfs zelf naar Woerden afreisde. Een uitgelezen kans om de historische bronnen van het RHC ook in 2024 onder de aandacht van een breed publiek te brengen!

Voor nu nemen we u hieronder eerst echter graag nog mee in het reilen en zeilen van het RHC in 2023.

Medewerkers en bestuur

Personeel

Qua personele bezetting is het RHC vanouds een baken van continuïteit. Het zilveren jubileum van de streekarchivaris onderstreept hoe actueel deze vaststelling is. In oktober vierden we dat hij vijftientig jaar geleden bij het RHC (toen nog: Streekarchief Rijnstreek) kwam werken. Hoewel het RHC dus weinig personeel verloop kent, dienen zich aan de horizon zowaar enkele personeelwisselingen aan. De oorzaak laat zich na de voorgaande passage raden: een tweetal trouwe medewerkers nadert de pensioengerechtigde leeftijd. Als gevolg van de problemen in den lande rond de archiefopleiding, wil het RHC de (deel)vacature voor een nieuwe archivist gedeeltelijk intern opvangen. Eind 2023 zijn we begonnen met de opleiding van een van de studiezaalmedewerkers tot archivist/inventarisator. Tegen de tijd dat archivaris Rob Alkemade in april 2024 minder gaat werken, staat er al een medewerker klaar om de vrijgekomen uren voor zijn rekening te nemen. Uiteraard komt daarmee een vacature op de studiezaal vrij. Naar verwachting zal het vinden van een geschikte kandidaat voor die vrijgekomen positie in de dienstverlening echter minder voeten in de aarde hebben.

In 2023 verrichtte het RHC extra werkzaamheden voor het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden en – in mindere mate – de gemeente Oudewater. Als gevolg van deze apart gefactureerde activiteiten, die de bewerking van semi-statisch archief ter voorbereiding van uiteindelijke overbrenging naar het RHC betroffen, kwam er tijdelijk ruimte vrij voor urenuitbreiding van onze medewerkers. Concreet gevolg was dat archivist Janneke van der Klis en studiezaalmedewerker Sander Denters per 1 mei respectievelijk zes en acht uur meer gingen werken. Behalve urenuitbreiding was er ook gezinsuitbreiding: twee medewerkers van het RHC maakten gebruik van ouderschapsverlof. Daarnaast vermeldenswaardig is dat de functieschaal van de studiezaalmedewerkers, die evenals hun RHC-collega's onder de rechtspositie van de gemeente Woerden vallen, in samenspraak met de Woerdense HR-afdeling is aangepast.

Al decennialang onderhoudt het RHC een prettige samenwerking met Ferm Werk te Woerden. Waar de door Ferm Werk gedetacheerde medewerker tijdelijk achtentwintig uur bij ons werkte, was de insteek aanvankelijk dat hij opnieuw een aanstelling van twintig uur zou krijgen. Deze constructie was met oog op de invulling van 'resturen' echter problematisch voor Ferm Werk. Uiteindelijk kwamen we overeen dat de medewerker tegen een vast bedrag zijn betrekking van achtentwintig uur kon behouden: een win-win-win-situatie. Ook van onze vrijwilligers kwam heuglijk nieuws: op 26 april werd Jan van Es benoemd tot ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Het verzoek om de aanvraag tot zijn riddering te ondersteunen hadden we eerder al van harte ingewilligd. Naast zijn vele verdiensten op historisch vlak is Jan immers van grote waarde voor het RHC, waar hij historische foto's voor de beeldbank beschrijft.

Bestuur

Om tegemoet te komen aan nieuwe wetgeving is tijdens de vergadering van de Archiefcommissie een voorstel gedaan tot aanpassing van de gemeenschappelijke regeling. Naar ons inzicht kan hiertoe worden volstaan met enkele minimale wijzigingen. Het ligt dan ook in de

lijn der verwachting dat de gemeenteraden en het Algemeen Bestuur met het liggende voorstel akkoord zullen gaan. In november is er naar de relevante partijen al een uitnodiging uitgegaan om eventueel met een eigen zienswijze te komen. De aanpassing van de gemeenschappelijke regeling dient vóór 1 juli rond te zijn. Eveneens ter sprake kwam de suggestie dat het RHC wellicht meer werkzaamheden zou kunnen verrichten in het kader van de digitalisering en archivering van (vooralsnog) niet-overgebrachte informatie. Onze adviseur digitale archieven heeft vervolgens onder de ambtenaren van onze deelnemers gepeild wat de precieze behoeften zijn. De conclusie luidde dat er met name vraag is om van elkaars ervaringen op dit vlak te leren. Waar het RHC vanuit haar expertise extra inlichtingen of kennis kan verschaffen, bijvoorbeeld door gemeenten deelgenoot te maken van wat er bij de ander speelt en welke oplossingen er zoal beschikbaar zijn, zal het actief een bemiddelende rol zoeken.

Ook werd toegezien op een strakkere planning van de netwerkbijeenkomsten voor onze deelnemers: de eerste vruchten van deze benadering worden ondertussen al geplukt. Op ambtelijk niveau vonden verschillende kennismakingsontmoetingen plaats, waarbij het RHC delegaties van de gemeente IJsselstein en het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden mocht verwelkomen. Ondertussen onderhield de streekarchivaris elke zes weken zijn werkoverleg met de voorzitter van de Archiefcommissie. In een enkel geval gaf de commissievoorzitter *acte de présence* bij bijzondere gelegenheden, zoals de overdracht van de filmcollectie-Van der Valk te Kamerik aan het RHC. Na zijn toetreden tot de Archiefcommissie bracht ook wethouder Gerrit Spelt van de gemeente Lopik ons een bezoek. Met hoogheemraad Willem van der Steeg, die Nanda van Zoelen opvolgt in de Archiefcommissie, is eveneens een kennismakingsronde ingepland.

ONTVANGST VAN DE FILMCOLLECTIE-DE VALK

Ook kwam er meer lijn in onze samenwerking met Ferm Werk. De streekarchivaris van het RHC fungeert al langere tijd als archivaris van de gemeenschappelijke regeling Ferm Werk te Woerden. Tot voor kort verrichtte hij deze werkzaamheden onbezoldigd: buiten de archiefregelingen van Ferm Werk stond er niks op papier. Dit is veranderd. Afspraak is nu dat standaardwerkzaamheden, die met name betrekking hebben op het gebied van archiefinspectie en (beperkte) advisering, kunnen rekenen op een vaste, geïndexeerde vergoeding. De streekarchivaris onderhoudt daarnaast uiteraard nauw contact met collega's in het vakgebied. Behalve informele contacten met andere archiefdiensten, is het RHC tevens aangesloten bij zowel de Utrechtse als Zuid-Hollandse Kring van Archivarissen. In Utrecht is door de directeurs van provinciale archiefdiensten om meer tijd te investeren in onderling contact. Dit streven komt bovenop het inspectieoverleg, dat alleen in Kringverband plaatsvindt.

Een meer informele gelegenheid tot contact met medewerkers van andere diensten was er tijdens de Hollandse Archivarissendag: meerdere medewerkers van het RHC waren op 11 september van de partij in Den Haag.

Ontsluiting nieuwe archieven en collecties

Overheidsarchieven

In het verslagjaar 2023 is een aantal waterschapsarchieven van een (nieuwe) beschrijvende inventaris voorzien. Het betreft de archieven van het onderstaande viertal polders:

- Weijland en De Bree, 1665-1974;
- Meijepolder, 1646-1974;
- Noordzijdepolder, 1642-1974;
- Langeweide en Elfviertel, 1525-1974.

Daarnaast werd de inventarisatie van het archief van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (periode 1994-2005) ter hand genomen. Saillant detail is dat het archief formeel nog niet is overgedragen aan het RHC; dit gebeurt pas wanneer de inventarisatie is voltooid. Praktisch gevolg voor nu is dat de archiefwerkzaamheden apart aan het Hoogheemraadschap worden gefactureerd. Behalve de waterschapsarchieven kwam ook het gemeentearchief aan bod. Zo werden voor de gemeenten Woerden en Oudewater tienjarenblokken (periode 1989-2000) geïnventariseerd en doorzoekbaar gemaakt met een inventaris. De bewerking van het overgebrachte archief van de gemeente Reeuwijk (periode 1989-1998) werd eigenhandig verricht door de gemeente Bodegraven-Reeuwijk, zij het uiteraard in overleg met het RHC.

De toegankelijkheid van het veel geraadpleegde bouw- en hinderwetarchief was in 2023 een belangrijk aandachtspunt. Via de website dient kerninformatie uit de (niet-gescande) bronnen immers op laagdrempelige wijze doorzoekbaar te zijn. Bezoekers kunnen dan via de website bepalen of er een voor hen relevant dossier bij het RHC ligt opgeslagen. Ter verwezenlijking van deze doelstelling is het RHC nauw betrokken bij de indicering van bouwarchief door onze deelnemers. Zo hielden we in 2023 een oogje in het zeil bij de

werkzaamheden aan nieuwe toegangen op de bouw- en hinderarchieven van Oudewater (2001-2014) en Reeuwijk (periode 1948-1999). Daarnaast ontplooiden we een initiatief om de woningwetdossiers doorzoekbaar te maken. Tot voor kort ontbraken deze bronnen, die doorgaans geen deel uitmaken van de serie bouwvergunningen, op de bouwvergunningenindex. Met de toevoeging van de woningwetdossiers aan de website van Reeuwijk, Lange Ruige Weide en Papekop is in deze lacune voorzien. Alle bij het RHC opgeslagen woningwetdossiers zijn daarmee vindbaar op de bouwvergunningenindex.

BOUWARCHIEF WORDT VEEL GERAADPLEEGD: HET RHC BEHEERT ONDER MEER DEZE BLAUWDRIUK VAN HET STADHUIS VAN IJSELSTEIN UIT 1898

Minder vreugdevol was de ontdekking dat de kwaliteit van de toegang op de bouwvergunningen van IJsselstein (1943-1999) te wensen over laat. Met name de adressaanduidingen bij grote bouwprojecten bleken vaak niet goed te kloppen. Het ongewenste effect op de dienstverlening op de studiezaal, waar niet altijd gegarandeerd kan worden of er wel een dossier voor een bepaald adres in het archief aanwezig is, laat zich raden. In november is daarom begonnen met een integrale controle- en correctieslag. Het ligt in de lijn der verwachting dat dit correctieproject ook in 2024 veel tijd in beslag zal nemen.

Particuliere archieven

Behalve de archieven van onze deelnemers, beheert het RHC ook verscheidene particuliere archieven. In de acquisitierichtlijnen van het RHC is vastgelegd dat met name kerkarchieven een waardevolle aanvulling op overheidsarchief zijn. In voorgaande jaren is daarom bewust ingezet

op de ontsluiting van de archieven van (relatief recent) opgeheven parochies. In 2023 kreeg dit traject een vervolg met de inventarisatie van de hieronder vermelde kerkarchieven:

- Rooms-katholieke Sint-Bonaventuraparochie te Woerden, 1653-2011;
- Rooms-katholieke Sint-Hippolytusparochie te Kamerik, 1744-2011. NB de inventarisatie van dit archief is nog niet voltooid;
- Rooms-katholieke Sint-Victorparochie te Benschop, 1795-2010;
- Gereformeerde Kerk en voorgangers te Lopik, 1892-2004.

Ook andere particuliere, niet-kerkelijke instellingen kwamen aan bod. Zo werden er inventarissen of plaatsingslijsten opgesteld voor de onderstaande archieven:

- De Machinefabriek De Hollandsche IJssel NV te Oudewater, 1872-2020. NB dit betreft een aanvulling op eerder overgebracht archief;
- De Oranjevereniging Nieuwerbrug, 1921-2003;
- Stichting Statenland, voorheen Stichting Zwembad Oudewater, 1934-2001;
- Zij-Actief (KPO), afdeling Cabauw, 1947-2022;
- Volkstuindersvereniging Oudewater, 1977-2017.

Als voorschot op toekomstige inventarisatie ontving het RHC bovendien verscheidene kleine archieven en archiefaanvullingen. Deze waren afkomstig van schaatsvereniging Juliana te Kamerik, fouragehandelaar Pieter van Wijngaarden uit Bodegraven/Woerden, het Departement Woerden van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, de PCOB Woerden en de IJclub Centrum te Lopik. Van Bep Murk, oprichter van de Historische Kring IJsselstein (HKIJ), kwam een omvangrijke collectie als schenking onze kant op. Stukken uit de collectie die voor het RHC niet-archiefwaardig zijn, bijvoorbeeld omdat ze geen betrekking hebben op het werkgebied, zullen conform de wens van de schenker worden aangeboden aan de HKIJ. Vanuit IJsselstein ontvingen we uit de nalatenschap van journaliste L.J.F. Verwegen bovendien liefst dertig jaargangen van de lokale krant *Zenderstreeknieuws*. Deze verzameling leent zich uitstekend om eventuele hiaten in onze bestaande collectie van deze krantentitel aan te vullen.

Naast de ontsluiting van papieren bronnen genoot ook het veiligstellen van videomateriaal onze aandacht. Zo werd een aanzienlijke hoeveelheid mediadragers in het depot van het RHC geconverteerd naar een duurzaam digitaal bestandsformaat. In 2024 zal het gedigitaliseerde beeldmateriaal op de studiezaal beschikbaar worden gesteld aan het publiek.

Materiële verzorging

Ter besluit verdient het vermelding dat onze medewerkers een flinke slag hebben geslagen in de materiële verzorging van de archieven in het depot van het RHC. Na de overbrenging van meerdere bouwarchieven vanuit onze deelnemers, constateerden we dat zowel de etikettering als de staat van de stukken niet altijd optimaal was. Een onwenselijke situatie: zo zijn slecht geëtiketteerde archieven immers moeilijk vindbaar in het depot en raken dossiers met minimale potloodaanduidingen sneller kwijt; een gebrekkige verzorging van dossiers, bijvoorbeeld door

bewerking met nietjes of elastiekjes, kan op den duur zelfs fataal zijn voor een archiefstuk. Daarom is geïnventariseerd welke archieven het meest aandacht behoeften. In 2023 resulteerde dit in een focus op de – vaak nieuw overgebrachte – bouwarchieven in depot 1. Bij de inventarisatie is echter eveneens gekeken naar depot 2, waar hoofdzakelijk stads-, gerechts- en gemeentearchieven liggen opgeslagen. In de relatief minder drukke zomerperiode tussen 17 juli en 1 september zijn we vervolgens aan de slag gegaan. Hoewel het bulk van de werkzaamheden door de studiezaalmedewerkers werd verricht, droegen vrijwel alle medewerkers hun steentje bij. Samen slaagden we er in de verzorging van het bouwarchief in depot 1 aanzienlijk te verbeteren. Omdat het werktempo er goed in zat, konden we zelfs al een begin maken met het werk in depot 2. Het ligt in de lijn der verwachting dat depot 2 in de zomer van 2024 opnieuw aan bod komt.

Het DTB-project en de vrijwilligers

Op 6 september slaakten we een collectieve zucht van verlichting: het langlopende DTB-project was eindelijk afgerond. De indicering van de relatief oude doop-, trouw- en begraafregisters, die de invoering van de Burgerlijke Stand in 1811 vooraf gingen, mag met recht een organisatiebreed project worden genoemd. Vrijwel alle medewerkers droegen hun steentje bij. Waar de insteek van het project aanvankelijk vooral correctiewerk – van een vanuit Utrecht kwalitatief mindere index – betrof, groeide het project qua reikwijdte. Zo werden uiteindelijk ook andere bronnen meegenomen, zoals aanvullingen op gerechtelijke huwelijken, die buiten het oorspronkelijke Utrechtse project vielen. Van de nood werd dus een deugd gemaakt: genealogen beschikken via onze website over een compleet overzicht van alle personen die in de DTB-bronnen vermeld staan.

Waar onze medewerkers hun handen vol hadden aan de relatief oudere bronnen van het DTB-project, waren de vrijwilligers van het RHC druk in de weer met de ontsluiting van de gemeentelijke bevolkingsadministratie. Ons vaste team vrijwilligers kreeg daarbij ondersteuning van afstand. Ook in 2023 bleef *crowdsourcing* namelijk een pijler onder de ontsluiting van genealogische bronnen. Het uitbesteden van indiceerwerkzaamheden aan het grote publiek is aantrekkelijk. Voor het RHC vergt *crowdsourcing* immers relatief weinig begeleiding, terwijl de vrijwilligers vanuit huis laagdrempelig hun steentje kunnen bijdragen. Uiteraard hebben we als waarborg voor de kwaliteit enkele maatregelen ingevoerd. Zo hanteren we een dubbele invoer en is de door Ferm Werk bij het RHC gedetacheerde medewerker belast met het invullen van relatief gecompliceerde informatieelden, zoals adresgegevens. Helaas moesten we ook in het rapportjaar constateren dat de animo voor *crowdsourcing* terug blijft lopen. Aan de hand van een PR-offensief en het aanbieden van digitaal beter toegankelijke registers hopen we het tij in 2024 te keren.

Samen zorgden medewerkers en vrijwilligers er in 2023 voor dat de website werd verrijkt met liefst 108.000 nieuwe persoonsverwijzingen. Een fors aantal, zij het wel bijna dertig procent minder dan in 2022. Een tweeledige verklaring voor deze daling is evenwel snel gevonden: op de eerste plaats is er de vaststelling dat de in 2023 ontsloten huwelijksregisters beduidend meer

arbeid vergen zijn dan de begraafregisters, die in het voorgaande jaar centraal stonden. Bovendien verlegden we onze aandacht ietwat: na de voltooiing van het DTB-project gingen medewerkers zich behalve op indicering mede focussen op de ontsluiting van de beeldbank. Hoe het ook zij, de nieuwe persoonsverwijzingen tilden het totaal aantal vermeldingen op de website over de grens van 3.000.000. Een flinke mijlpaal, waar tijdens de Kerstborrel in bijzijn van de vrijwilligers dan ook goed op is geproost. Een overzicht van alle in het rapportjaar afgeronde indexen is eventueel na te lezen in bijlage 1. De indexen zijn raadpleegbaar via de website van het RHC.

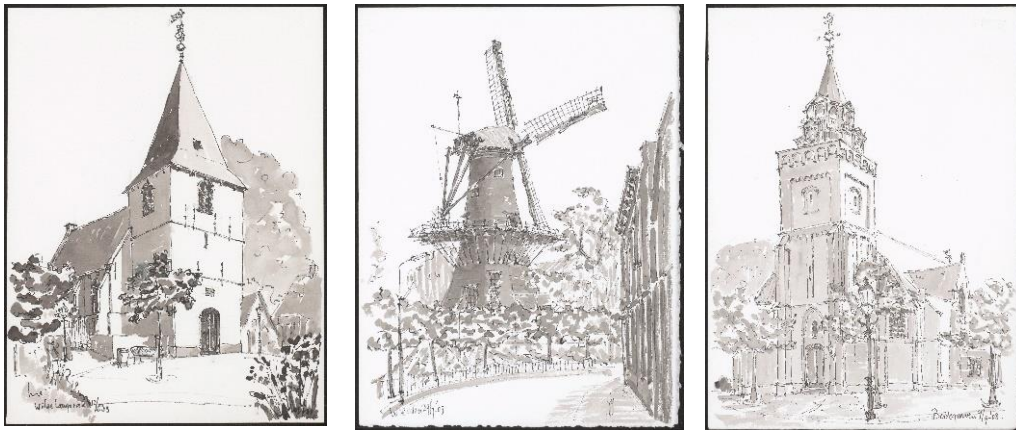

**DE GEMEENTELIJKE BEVOLKINGSREGISTRATIE WERD ZOWEL
IN REGISTERBOEKEN ALS OP KAARTEN BIJGEHOUDEN**

Ter besluit van deze sectie verdient de multi-inzetbaarheid van onze vrijwilligers in Woerden nog vermelding. Hoewel we het tot dusver met name over de ontsluiting van bevolkingsregisters hebben gehad, zijn er ook vrijwillige medewerkers belast geweest met andere werkzaamheden. Hun taken omvatten onder meer het beschrijven van foto's op de beeldbank, informatieverzameling en invoer voor de rubriek 'Streekgenoten' en de nadere ontsluiting van bepaalde bronnen uit de rechterlijke archieven. Uiteraard zijn ook de resultaten van deze werkzaamheden vrijwel direct beschikbaar gesteld via de website.

Website

Diezelfde website is een bron van onschatbare waarde voor onderzoekers. Of onderzoekers simpelweg uit zijn op historische informatie of juist een studiezaalbezoek willen voorbereiden, de website is altijd het geijkte startpunt. Sinds de coronajaren, waarin de fysieke dienstverlening in Woerden vaak noodgedwongen stopte, fungeert de website als digitale studiezaal. Hoewel de dienstverlening op de studiezaal volledig is hervat, is de populariteit van de website nagenoeg intact gebleven. Het totaal aantal bezoekers daalde weliswaar van 38.789 in 2022 naar 37.712 in het rapportjaar; het aantal paginaweergaven bleef met een kleine stijging van één procent echter nagenoeg gelijk (op 538.835 weergaven in 2023). Dergelijke schommelingen zijn statistisch insignificant: al met al mag dus geconcludeerd worden dat het websitegebruik op een stabiel niveau is gebleven.

EEN GREEP UIT DE COLLECTIE-GERT DE KLERK: V.L.N.R. TE ONDERSCHIEDEN ZIJN PENTEKENINGEN VAN DE HERVORMDE KERK TE WILLIGE LANGERAK, WINDMOLEN DE WINDHOND TE WOERDEN EN DE GALLUSKERK IN BODEGRAVEN.

De bijna veertigduizend bezoekers van de website stuitte in de loop van 2023 op verschillende nieuwe collecties en informatiebronnen. Zo werd de krantenbank uitgebreid met ruim achtduizend scans van de Woerdense Courant uit de periode 2001-2005. Ook de beeldbank kreeg aandacht: ruim 2700 foto's en prenten met betrekking tot de verschillende plaatsen in het werkgebied werden gescand. De beschrijving van de digitale aanwinsten is aan het eind van het rapportjaar gestart. Een bescheiden maar bijzondere plaats op de beeldbank is weggelegd voor de collectie-Gert de Klerk. Circa zeventig pentekeningen van zijn hand zijn gedigitaliseerd en te bewonderen op de beeldbank van het RHC. De digitalisering van de oudste resolutieboeken uit het stadsarchief van Woerden bleek eveneens een fraaie aanwinst. Op kosten van de gemeente zijn de veertien delen gescand en digitaal raadpleegbaar gemaakt op de website.

Ook de rubriek 'Streekgenoten', waarin biografische gegevens van historische gemeente- en waterschapsbestuurders zijn gebundeld, kwam aan bod. Aandachtspunt in 2023 was met name verdere verrijking van informatie over al bekende bestuurders, al is tevens ingezet op het toevoegen van bestuurders die vóór 1850 in het lokaal bestuur actief zijn geweest.

Gebruik van archieven en collecties

Het heeft er alle schijn van dat 2023 eindelijk weer een 'normaal' jaar was voor de dienstverlening op de studiezaal. Als gevolg van de verbouwing van het stadhuis en de tijdelijke verhuizing van het RHC naar Oudewater, die de coronacrisis voorafgingen, kon er voor het eerst sinds 2016 weer zonder beperkingen worden gewerkt. Uiteraard zaten de bezoekersaantallen in 2022 ook al behoorlijk in de lift, met nog slechts een beperkte demping als gevolg van de coronacrisis. De stijgende lijn werd in 2023 voortgezet. Waar de teller in 2022 stakte in zicht van de zevenhonderd, tikten we in het rapportjaar af bij een totaal aantal van achthonderdzestig individuele bezoekers. Aan de hand van de overzichten op de volgende pagina is eventueel in meer detail na te gaan wie het RHC in 2023 zoal een bezoek hebben gebracht.

AANTAL (FYSIEKE) BEZOEKERS

	2023	2022
<i>Bezoekersaantal</i>	860	693
<i>Aantal bezoeken</i>	1.605	1.258

BEZOEKERS NAAR SOORT ONDERZOEK

	2023	2022
<i>Familieonderzoek</i>	172 (= 11%)	174 (= 14%)
<i>Bouwtekeningen</i>	738 (= 46%)	557 (= 44%)
<i>Overig onderzoek</i>	512 (= 32%)	399 (= 32%)
<i>Ambtelijke inzages</i>	183 (= 11%)	128 (= 10%)

DIENTSTVERLENING STUDIEZAAL PER AFZONDERLIJKE DEELNEMER

Bodegraven-Reeuwijk	317
Lopik	142
Montfoort	190
Oudewater	146
Woerden	653
IJsselstein	113
Hoogheemraadschap	44
Totaal	1.605

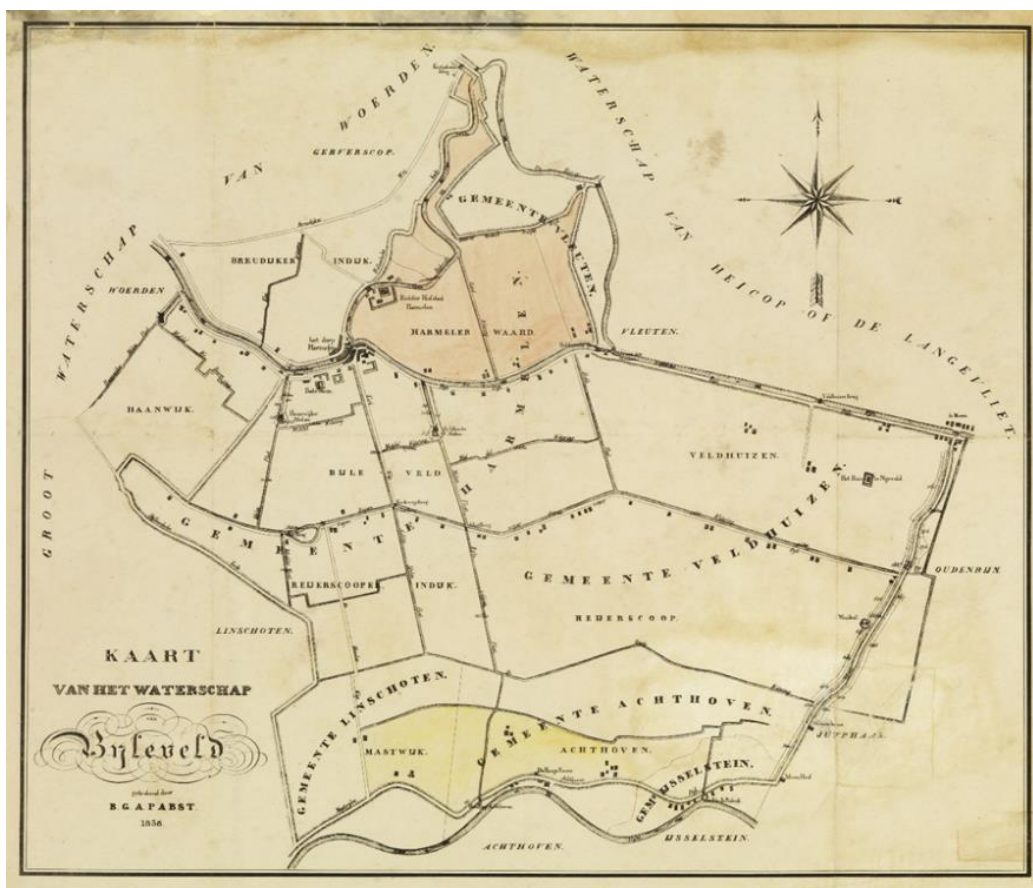
Wanneer we nader kijken naar de bovenstaande cijfers, zien we dat bijna de helft voor inzage van bouwarchief kwam. Opvallend ten opzichte van voorgaande jaren is dat deze groep in 2023 gelijkmatiger over het werkgebied was verdeeld. De verklaring ligt voor de hand. Voorheen waren er immers aanzienlijke verschillen qua overbrenging van bouwarchief tussen onze deelnemers. Sommige gemeenten hadden het statische bouwarchief al geheel aan het RHC overgedragen, terwijl andere gemeenten een aanzienlijk deel nog op de eigen archiefbewaarplaats lieten liggen. In 2023 is de achterstallige overbrenging ingehaald. Alle bouwdoossiers uit de periode 1905-2000 liggen ondertussen in het depot van het RHC opgeslagen. Door adequate informatievoorziening vanuit het RHC en de gemeenten, constateren we bovendien dat burgers de weg naar de studiezaal voor inzage van deze stukken goed weten te vinden.

Uit de bovenstaande getallen blijkt eveneens dat stamboomonderzoekers, onze stamgasten van weleer, minder vaak fysiek op het archief langskomen. Hun dalende aandeel is ongetwijfeld ingegeven door de groeiende digitale dienstverlening voor genealogen – hetzij op de website van het RHC, dan wel op andere online platforms. Zo zijn populaire genealogische bronnen van het RHC ook te raadplegen op externe websites als *Wie Was Wie*. Het RHC draagt zelf actief bij aan de digitalisering van de dienstverlening. Met resultaat: voor sommige

onderzoeksvragen is het zelfs helemaal niet meer nodig om de studiezaal te bezoeken. Een goed voorbeeld zijn scholieren, die bijvoorbeeld op zoek zijn naar een geschiedenisverhaal of historische beeldmateriaal. Toch probeert het RHC uiteraard om jongere generaties onderzoekers warm te maken voor onderzoekers in de fysieke stukken.

Uiteraard kunnen niet alle soorten onderzoek online plaatsvinden. Waar onderzoekers aangewezen zijn op bezoek aan de studiezaal, zorgen we dat ze zich aan de hand van de website – of via direct contact per mail of telefoon – optimaal kunnen voorbereiden. Uitgangspunt is de zelfredzaamheid van onderzoekers. Het RHC helpt een ieder om wegwijs te worden in het archief, maar onze insteek is wel dat historisch geïnteresseerden zelf hun onderzoek verrichten. Desondanks waren medewerkers van het RHC actief in het verstrekken van allerlei soorten inlichtingen aan een breed scala belangstellenden. Behalve historische hobbyisten omvat deze groep bijvoorbeeld ambtenaren en bestuursleden van onze deelnemers. De onderwerpen waarover inlichtingen werden verstrekt zijn als altijd zeer divers. Een greep uit de in 2023 behandelde onderwerpen is als volgt:

- Brouwerij Wapen van Bodegraven;
- Heerlijkheid Wiltenburg onder Oukoop;
- Dialecten in Bodegraven en Reeuwijk;
- Particuliere straatweg / tol Gouda-Bodegraven;
- Bestemmingsplan Landelijk Gebied Driebruggen (1988);
- Ontstaansgeschiedenis Gereformeerde kerk van Nieuwerbrug aan den Rijn;
- Straatnaamgeving IJsselstein;
- Boerderij Rijpickerwaard te IJsselstein;
- Bestemmingsplan Zenderpark;
- Predikanten te Jaarsveld;
- Geschiedenis van Cabauw;
- Oprichting Rooms-katholieke kerk Montfoort;
- Familiegraf Knook-De Bruijn te Linschoten
- Kastelen in de omgeving van Linschoten;
- Kazerne van Oudewater;
- Historische adressen Oudewater;
- Italiaanse deserteur te Zegveld;
- Carnaval in Harmelen;
- Het leven van een patiënt van de Johannes Stichting;
- Verzetsgroep Uden in Woerden in de Tweede Wereldoorlog;
- Naamsgeschiedenis van het Tournoysveld te Woerden;
- Kaasmarkt te Woerden tijdens Tweede Wereldoorlog;
- Naamgeving bastions Woerden;
- Waterschappen Cattenbroek en Rapijnen;
- Buisleiding Vreeswijk-Amsterdam (HDSR);
- Eigendomsrechten HDSR bij Hooge Boezem Haastrecht;
- en diverse genealogieën binnen het werkgebied.

DE STREEKARCHIVARIS SCHREEF EEN ARTIKEL OVER DE MIDDELMOLEN VAN HET WATERSCHAP BIJLEVELD

De historische *know how* van het RHC werd bovendien ingezet voor tal van historische initiatieven, projecten en publicaties. Zo leenden medewerkers hun kennis aan de monumentencommissie van Woerden; de straatnaamcommissies van Bodegraven-Reeuwijk en Woerden; de beheergroep-Andréloncollectie; verschillende werkgroepen in het kader van *Open Monumentendag*; en de organisatie van de *Klassendag* in Harmelen. Ook leverde het RHC een bijdrage aan diverse tentoonstellingen.

Streekarchivaris Frank van Rooijen en archivaris Rob Alkemade klommen bovendien in de pen om hun historische kennis op papier te zetten. Van eerstgenoemde verscheen in historisch maandblad *Heemtjdinghen* het artikel "*De kwestie van de Middelmolen van Bijleveld in Harmelen*". Datzelfde blad publiceerde bovendien een tweede artikel van zijn hand: het biografische portret "*Gijsbertus Bouwman, een kleurrijke inwoner van Kamerik*". De streekarchivaris hoopt met dit artikel, dat zijn eigen overgrootvader betreft, andere genealogen te inspireren zijn voorbeeld te volgen en diepgravend(er) onderzoek te doen. Rob Alkemade leverde op zijn beurt een bijdrage aan het boek "*Bodegraven Energiek*" van de Historische Kring Bodegraven. Ook als spreker lieten beide heren zich verre van onbetuigd. Zo liet de streekarchivaris op uitnodiging van de Stichts-Hollandse Historische Vereniging (SHHV) in kerkgebouw De Rank zijn licht schijnen op de burggraven van Montfoort. Archivaris Rob

Alkemade reisde af naar Bodegraven en Waarder, waar hij respectievelijk lezingen gaf aan de familiestichting Van der Neut en aan vrouwenvereniging Passage.

MUNT MET PORTRET VAN JAN III VAN MONTFOORT (1448-1522),
EEN VAN DE MACHTIGE BURGGRAVEN VAN MONTFOORT

Het RHC verwelkomde ook in 2023 elke vrijdag de *Werkgroep Archiefonderzoek* van de SHHV. De werkgroep bestaat uit vier personen, die zich in de vrijwilligerskamer afgezonderd van andere onderzoekers in alle rust in de archieven onder kunnen dompelen. Doel is uiteindelijk om tot vernieuwende onderzoeksperspectieven te komen, waarmee de geschiedenis van Woerden met een frisse blik bejegend kan worden.

Inspectie

Krachtens de *Wet Revitalisering Generiek Toezicht* leggen de colleges van de gemeenten en HDSR aan de gemeenteraad c.q. het algemeen bestuur verantwoording af over de archiefzorg en informatiehuishouding. De provincie fungeert in dit verband als extern toezichthouder. Om de colleges handvatten te geven, rapporteert de streekarchivaris uitgebreid over de archiefzorg in de zogenaamde KPI-rapportage. Deze rol neemt hij ook op zich voor het bestuur van gemeenschappelijke regeling Ferm Werk. In overleg met de provincie worden voorafgaand aan de KPI-ronde telkens mogelijke speerpunten geïdentificeerd, die in ieder geval aan bod dienen te komen. De streekarchivaris en archiefinspecteur schuiven daarnaast altijd aan bij de besprekingen die de provincie Utrecht houdt met de gemeenten of HDSR. Inzet is om uiteindelijk tot een juiste beoordeling van de uitvoering van de Archiefwet te komen. Sinds 2022 liggen alle deelnemers op schema met de overdracht van het papieren archief. De focus is ondertussen dan ook verschoven naar digitaal archiefbeheer.

Vanuit het archieftoezicht is de inrichting van een kwaliteitssysteem een belangrijk speerpunt, waarbij ook de vaststelling en implementatie van een metadataschema breed speelt.

Alle deelnemers kennen een Strategisch Informatie Overleg (SIO). Daarnaast onderhoudt het RHC goede contacten met de verschillende afdelingen DIV/Informatiehuishouding. De archiefinspecteur trekt in dit verband veelvuldig op met de adviseur digitale archieven van het RHC. In samenwerking met de teamleider van de afdeling DIV verzorgde de streekarchivaris een presentatie voor het college van Woerden, waarbij de huidige uitdagingen met betrekking tot de informatiehuishouding nader aan bod kwamen. Speciale aandacht bij de presentatie was er voor de vraag hoe de informatiehuishouding naar een hoger plan getild kan worden, zodat deze beter aan de wettelijke eisen kan voldoen. Vanuit de provincie werd gehamerd op het belang van goede afspraken over het archiefbeheer bij uitbesteding van taken.

In hun contacten met collega's van naburige archiefdiensten, hebben de archiefinspecteur en streekarchivaris met name overleg gevoerd over het archiefbeheer van de Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU). Een slepende kwestie bij de ODRU betrof de overdracht of teruggave van door gemeenten ter beschikking gestelde dossiers. Ook bleek er behoefte te bestaan aan verheldering van de kaders, waarbinnen de gemeente Zeist als eerste aanspreekpunt voor het archieftoezicht op de ODRU fungeert. Met oog op de aanstaande reorganisatie van de Utrechtse omgevingsdiensten, zal dit vraagstuk naar verwachting ook in 2024 een aandachtspunt blijven. De archiefinspecteur heeft voorts overleg gehad met vakgenoten in de provincies Utrecht en Flevoland (onderdeel van de Kring van Utrechtse Archivarissen). Ook bezocht hij een bijeenkomst van de Zuid-Hollandse archivarissen, die in het teken stond van de *Capstone*-methodiek bij de archivering van e-mails. Hij was tevens van de partij bij verschillende webinars, die digitale archivering, de nieuwe Archiefwet en de Omgevingswet als onderwerp hadden.

Advisering

De werkzaamheden van de adviseur digitale archieven richtten én richten zich op de voorbereidingen van het e-depot. Uiteindelijk is het de bedoeling dat alle deelnemers op het e-depot worden aangesloten. Hiertoe is met *DiVault* in 2020 een traject gestart om met de gemeente Bodegraven-Reeuwijk tot overbrenging van digitale informatie naar een e-depot te komen. Het zou een leerervaring moeten worden, waar ook de andere deelnemers van het RHC uiteindelijk de vruchten van kunnen plukken. Het project gaat evenwel met horten en stoten. De oorzaak van de niet altijd optimale voortgang moet vooral gezocht worden bij de leverancier van het zaakstelsel; deze partij had de benodigde koppeling namelijk niet gereed. Hoewel er in 2022 eindelijk grote stappen gezet konden worden, eindigde dat jaar in teleurstelling. De leverancier besloot namelijk een andere koers te varen – eentje die helaas nadelig was voor de voortgang in Bodegraven. Om het alsnog voor de leverancier mogelijk te maken om archief uit het stelsel van Bodegraven-Reeuwijk te krijgen, zijn de eisen aan de export versimpeld. Gevolg is wel dat enkele taken met betrekking tot de metadata, zoals verrijking en het aanbrengen van juiste koppelingen, zijn verschoven naar de leverancier van het e-depot, *DiVault*. Dit overgangstraject loopt nog steeds, mede als gevolg van door de leverancier van Bodegraven-Reeuwijk veroorzaakte vertragingen. De ontwikkeling van het e-depot was het onderwerp van

een presentatie op een landelijke bijeenkomst van *DiVault*, die werd verzorgd door de adviseur digitale archieven en een medewerker van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk.

Voorts vermeldenswaardig is dat in 2023 is een generiek publieksportaal afgenomen bij *DiVault*. Aan de hand van dit portaal kan informatie vanuit het e-depot op een simpelere wijze aan bezoekers van het RHC worden gepresenteerd. De integratie tussen het e-depot en de website van het RHC geniet dan ook prioriteit: dit publieksportaal kan gezien worden als effectieve tussenstap in het overkoepelende traject. Het verder opzetten van het publieksportaal is ook in 2024 nog aan de orde. We zullen starten met het tonen van een nieuw opgezette collectie video- en geluidsopnamen. Het onderstreept de nieuwe mogelijkheden die het publieksportaal biedt. De video- en geluidsopnamen in kwestie zijn namelijk al langer in het beheer van het RHC; met het publieksportaal is het daadwerkelijk mogelijk om de collectie (digitaal) te ontsluiten.

Naast overbrenging naar het e-depot, zoals de pilot met Bodegraven-Reeuwijk beoogt, is het ook mogelijk om informatie uit te plaatsen in een pre-depot. Een voordeel van het op deze manier overzetten van archief, is dat bestaande *live*- en *legacy*-software van onze deelnemers wordt ontlast. Diverse deelnemers van het RHC maken al gebruik van het pre-depot, of onderzoeken de mogelijkheden tot uitplaatsing in samenwerking met het RHC. Aantrekkelijk is dat informatie in dit stadium voor deelnemers binnen handbereik blijft: ze kunnen zelf nog bewerken en beheren. Het pre-depot kan dan ook een prettig alternatief zijn voor (vervroegd) overbrengen naar het RHC. Vanuit het RHC assisteerde de adviseur digitale archieven deelnemers bij verscheidene vraagstukken. Extern is de adviseur bovendien van de partij bij diverse kennis- en ontwikkelingssessies. Zo vond het landelijke overleg van adviseurs digitale archieven in Woerden plaats. Het RHC is tevens aangesloten bij een regionale groep van archiefdiensten, waarin gezamenlijk wordt toegewerkt naar een duurzame oplossing voor de problemen van vandaag en morgen. De vraag hoe digitale informatie het beste kan worden opgeslagen en hoe de dienstverlening aangepast dient te worden, blijft archiefdiensten immers voor uitdagingen stellen. Het strekt dan ook ter aanbeveling om de ontwikkelingen nauwlettend in de gaten te houden en waar mogelijk gezamenlijk op te trekken.

BIJLAGE 1: Indexen website

In 2023 werden de volgende indexen op de website geplaatst:

Dopen

- Bodegraven Lut., 1814-1827
- Montfoort RK, 1693-1811
- Teckop RK, 1789-1811
- IJsselstein NH, 1639-1645, 1647

Trouwregistratie (kerkelijk)

- Jaarsveld NH, 1793-1794, 1819-1859
- Montfoort NH, 1619-1671, 1688-1739
- Montfoort RK, 1720-1729

Trouwregistratie (belasting)

- Cabauw, 1696-1714, 1763-1805
- Zuid-Polsbroek, 1759-1805

Trouwregistratie (rechterlijk)

- Benschop, 1678-1794, 1799-1811
- Cattenbroek, 1669-1724, 1730-1737
- Jaarsveld, 1733-1812
- Linschoten, 1796-1798
- Lopik, 1715-1732, 1742-1811
- Middelburg (ZH), 1670-1683, 1704-1730
- Montfoort, 1618-1625, 1639-1656, 1662-1671, 1691-1733, 1746, 1749, 1761-1800
- Noord-Polsbroek, 1706-1732
- Snelrewaard, 1646-1723
- IJsselstein, 1654, 1690-1809
- Zuid-Polsbroek, 1760-1786, 1794-1813

Begraafregistratie

- Benschop, 1748, 1755-1807
- Cabauw (belasting), 1695-1714, 1787-1807
- Harmelen, 1733-1821, 1794-1811
- Montfoort, 1585-1659
- Oudewater, 1615-1708
- Sluipwijk, 1812-1828
- Woerden RK, 1653, 1660-1740
- Zuid-Polsbroek (belasting), 1759-1805

Bevolkingsadministratie

- Barwoutswaarder, volkstellingregister, 1837-1839
- Barwoutswaarder, gezinskaarten F-K, 1919-1938
- Bodegraven, bevolkingsregisters, 1900-1918 (crowdsourcing, aangevuld)
- Harmelen, volkstellingsregister, 1845
- Harmelen, bevolkingsregisters, 1905-1925 (crowdsourcing, aangevuld)
- Harmelen, gezinskaarten A-E, S-Z, 1926-1939
- Jaarsveld, bevolkingsregisters, 1900-1910 (crowdsourcing, aangevuld), 1910-1923
- Kamerik, gezinskaarten A-E, S-V, 1930-1939
- Lange Ruige Weide, volkstellingsregister, 1937
- Montfoort, gezinskaarten P-S, 1917-1936
- Oudewater, gezinskaarten L-S, 1905-1938
- Rietveld, volkstellingsregister, 1837-1839
- IJsselstein, gezinskaarten A-Be, Bo-G, Ho-N, P-Sche, St-Vo, Wi-Zij, 1910-1938
- Zegveld, bevolkingsregister, 1900-1937
- Zegveld, dienstbodenregister, 1900-1937

Notariële akten

- Oudewater, 1627-1628, 1631-1665, 1669-1670, 1672-1699

Schepenakten

- Hekendorp (lijkschouwingen), 1723, 1739
- Lopik (lijkschouwingen), 1668, 1707, 1727-1757
- Montfoort (lijkschouwingen), 1649-1795
- Oudewater (lijkschouwingen), 1661-1691
- Reeuwijk, 1635-1647
- Willeskop (lijkschouwingen), 1720-1757
- Woerden, 1602-1640

Belastingen

- Hoenkoop hoofdelijke omslag, 1820, 1830
- Lopik familiegeld, 1676
- Montfoort consumptiemiddelen, 1688
- Willeskop (Blokland) tijnsbelastingen, 1681-1682
- Zuid-Polsbroek hoofdelijke omslag, 1830, 1840

Bouw- en hinderwetvergunningen

- Bodegraven, bouwvergunningen, 1919, 1921
- Bodegraven, hinderwetvergunningen, 1942-1994
- Hoenkoop, hinderwetvergunningen, 1884-1970
- Lange Ruige Weide, bouwvergunningen, 1905-1908
- Oudewater, bouwvergunningen, 2001-2014

- Oudewater, hinderwetvergunningen, 1941-1988
- Papekop, bouwvergunningen, 1905-1909
- Reeuwijk, bouwvergunningen, 1949-1999

BIJLAGE 2: Toezicht op deelnemers van het RHC

Gemeente Bodegraven-Reeuwijk

Naar aanleiding van de KPI-rapportage 2022 en het daaruit voortkomende verbeterplan werd de gemeenteraad geïnformeerd door het college van burgemeester en wethouders via raadsinformatiebrief nr. 56, d.d. 04-10-2023 (kenmerk Z/23/147474/ DOC-23340562). B&W adviseerden met oog op 2023 en 2024 tot uitvoering van het onderstaande vijftal actiepunten:

1. *Overzicht applicaties:* In beeld brengen te bewaren informatie in vakapplicaties. Stel nu echt vast welke informatie uit vakapplicaties, die dus niet *Join* zijn, bewaard moet worden en voor welke termijn de opslag moet geschieden. Dit wordt in 2023/2024 opgepakt;
2. *Kwaliteitssysteem archiefbeheer:* In 2021 is voor Bodegraven-Reeuwijk door *Docfactory* in concept een kwaliteitssysteem Informatiebeheer opgesteld. Ambtelijk is bevestigd dat dit op 19 september 2022 door B&W is vastgesteld. In 2024 zal dit verder uitgerold worden (onder meer door het gebruik van de applicatie *LIAS*);
3. *E-depot(s):* Zorg dat er een koppeling tussen *Join* en het e-depot wordt gerealiseerd, zodat dit jaar nog informatie kan worden overgebracht; dit loopt nog. Na de noodzakelijke test-conversies zal dit in 2024 daadwerkelijk gerealiseerd zijn door DIV;
4. *Aanvullende metagegevens digitaal:* Maak één metagegevensschema per applicatie met archiefwaardig materiaal. Ook in *Microsoft Teams* zit archiefwaardig materiaal. Kijk ook verder naar het archiveren van e-mail en sociale media. Dit wordt in 2023/2024 opgepakt door een multidisciplinair team;
5. *Authenticiteit en context:* Stel ook voor de processen waarvoor dit nog niet is gebeurd het metagegevensschema (generiek voor alle informatie in *Join* vast zodat overgedragen kan worden naar het e-depot. Dit wordt eveneens in 2023/2024 opgepakt door een multidisciplinair team.

De provincie beoordeelde als extern toezichthouder de uitvoering van de Archiefwet naar aanleiding van de rapportage over 2022 met “geel”. Deze kwalificatie houdt in dat het archief- en informatiebeheer bijna op orde is. Er zal door de provincie hierna alleen toezichtinformatie opgevraagd worden en gevalideerd. Conform het plan van aanpak zijn er in 2023 een aantal actiepunten goed opgepakt. Zo kwam het tot de vaststelling van het Kwaliteitssysteem Informatiehuishouding en de overdracht van diverse analoge archiefbestanden van Bodegraven en Reeuwijk (t/m 1999) aan het RHC. Daarnaast is hard gewerkt aan de export van afgeronde zaken uit de periode 2011-2019 vanuit *Decos Join* naar het e-depot van het RHC. Het plan van aanpak bestreek de periode 2023-2024. Het voorzag er dus in dat er ook in 2024 nog de nodige openstaande actiepunten zijn. Die betroffen met name de vervolmaking van het kwaliteitssysteem. Het behoeft geen betoog dat de kwaliteitsbewaking van de informatiehuishouding erg belangrijk is. Door personele wisseling heeft er in het verslagjaar geen Strategisch informatieoverleg (SIO) plaatsgevonden. Ambtelijk is toegezegd dat dit in 2024 weer zal worden ingepland.

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden te Houten

Op 15 maart 2023 is het KPI-verslag over 2022 door het RHC naar HDSR verzonden. Op 5 april 2023 heeft de provincie een toezichtgesprek met HDSR gehouden, waarna de beoordeling over 2021 en 2022 tot stand kon komen. In dit gesprek werd het op 7 februari 2023 door het dagelijks bestuur van HDSR vastgestelde bestuursvoorstel meegenomen. Dit voorstel was een reactie op de aanbevelingen uit het KPI-rapport over 2022 van het RHC (registratienummer 1928629). Het hierin opgenomen Strategisch Beleidskader Informatiehuishouding Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2023-2026 bevatte tevens een Verbeterplan en planning voor 2023/2024. Op 2 mei 2023 werd door de provincie de toezichtbrief over 2021-2022 aan het bestuur van HDSR gezonden.

In 2023 vond vrijwel maandelijks voortgangsoverleg (via *Teams* dan wel in Houten) plaats inzake het verbeteringsproject “Informatie op orde”. Daarnaast is er in 2023 één keer via *Teams* een Strategisch Informatieoverleg gehouden. Hoewel het hoogheemraadschap al enkele jaren geleden geld en middelen beschikbaar heeft gesteld om de informatiehuishouding naar een hoger plan te tillen, lukte het maar mondjesmaat om verbeterpunten af te ronden. Voorzichtig laat 2023 wel een kentering zien: ondertussen zijn er concrete resultaten geboekt, die de uitvoering van de Archiefwet helpen verbeteren. Zo kwam het tot vaststelling van de Archiefverordening HDSR 2023, het daarop gebaseerde Besluit Informatiebeheer HDSR 2023 en het Aanwijzings- en benoemingsbesluit Informatiebeheer HDSR 2023.

Ook een metadataschema (gebaseerd op *MDTO*) is vastgesteld, wat gebruikt kan worden voor de inrichting van een zaakstelsel, documentmanagementsysteem en vakapplicaties. Hiermee kan te zijner tijd te bewaren informatie overgebracht worden naar het e-depot van het RHC. De overdracht staat voor 2025 ingepland. Een optie is trouwens dat HDSR voorafgaand aan aansluiting op het e-depot kiest voor het overzetten van informatie naar het zogenaamde pre-depot. Bovendien zal in de huidige DM-omgeving in 2024 verder moeten worden geschoond en geordend. Deze omgeving is ook een kandidaat voor uitplaatsing in het pre-depot. Het hoogheemraadschap gaf het RHC daarnaast in 2023 opdracht om de inventarisatie van het tienjarenblok 1994-2005 ter hand te nemen, wat ook een actiepoint was uit de KPI-rapportages van vorige jaren.

Eerlijkheid gebiedt wel te zeggen dat bovenstaande oogst van acties uit het verbeterplan vooral bestaat uit het spreekwoordelijke laaghangend fruit. Voor de aanpak van de grote uitdagingen is meer nodig. Gelukkig zijn de personele omstandigheden na de laatste uitbreidingen goed. Wel lijkt het een uitdaging medewerkers om voor langere tijd aan deze klussen te binden. Positief is eveneens dat bij de aanpak van de verbetering van de informatiehuishouding echt de aandacht van het management heeft. Tegen deze achtergrond is het dan ook jammer dat het Hoogheemraadschap de ingeslagen weg om te komen tot een nieuw DMS (de implementatie van *Content Suite*) moest verlaten, wat extra vertraging geeft. Gelukkig is besloten om (toch) aan de slag te gaan met het wegwerken van de achterstanden in vernietiging, zowel van papieren archiefbestanden als digitale informatie in het huidige DMS en de vakapplicaties (onder meer met betrekking tot vernietiging conform de geldende selectielijst voor waterschappen en om te kunnen voldoen aan de AVG). Ik verwacht dan ook dat er in het komende jaar vernietigingslijsten worden opgemaakt, die ter goedkeuring aan mij zullen worden voorgelegd. Dit is sinds 2016 immers niet meer gebeurd.

Zorgen blijven er ten aanzien van de overgang van hybride naar een volledig digitale archivering. Nog steeds is het vervangingsbesluit uit 2015 niet volledig geïmplementeerd. Het huidige zaakstelsel is nu ingericht volgens het vastgestelde metadataschema en de implementatie van *i-Navigator* zal binnen afzienbare tijd worden afgerond. Het kiezen van een vervanger voor *Content Suite* zorgt er echter helaas voor dat de informatiehuishouding van de organisatie niet binnen afzienbare tijd op orde komt. Mocht hierover komend jaar een beslissing genomen worden, dienen ook het huidige Handboek Vervanging en de bewaarstrategie (inclusief een goed werkend kwaliteitssysteem) aangepast te worden. Naar verluidt oriënteert het Hoogheemraadschap zich op dit vlak. Ook de bewaarstrategie voor alle vakapplicaties en mailboxen is een aandachtspunt: deze kwestie sleept namelijk al langere tijd.

Gemeente IJsselstein

Naar aanleiding van de KPI-rapportage over 2022 (uitgebracht door het RHC op 2 februari 2023) heeft het college een verbeterplan laten maken en vastgesteld. Het plan is vervolgens ter kennisname naar de gemeenteraad verzonden en tevens naar de provincie gestuurd. De provincie heeft vervolgens als extern toezichthouder op 5 december 2023 gereageerd met een beoordelingsbrief met betrekking tot de KPI-rapportage 2021-2022 (2023). Het oordeel voor IJsselstein over de uitvoering van het informatie- en archiefbeheer in 2021-2022 (2023) luidde 'voldoet deels'. Dit betekent dat het informatiebeheer deels aan de vereisten van de Archiefwet voldoet, maar deels ook nog niet. In de vorige toetsingsronde over 2019-2020 kwam de provincie ook tot dit oordeel, met daarbij de positieve constatering dat de organisatie gestaag verbeteringen in haar informatiebeheer doorvoert.

IJsselstein heeft in de voorgaande jaren inderdaad de nodige voortgang gemaakt in de verbetering van het archief- en informatiebeheer. In het verslagjaar 2023 is de voortgang echter gestopt: een aantal actiepunten uit het verbeterplan is niet afgerond. Veel tijd is gaan zitten in de implementatie van het nieuwe zaakstelsel en de migratie van *Mozard* naar het pre e-depot. Mede hierdoor is een aantal verbeterpunten blijven liggen. In dat verband noem ik ook de vaststelling van de Bewaarstrategie en de acties rondom het Kwaliteitshandboek en Periodiek Controleplan. Daarnaast is het van belang om beter zicht te krijgen op alle informatiestromen (inclusief decentrale vakapplicaties en mailboxen). Dit punt dient te worden meegenomen bij de herziening van het Documentair Informatieplan in 2025. Deze openstaande actiepunten, die afkomstig zijn uit het vorige KPI-verslag, moeten in komende jaar echt uitgevoerd worden. Wel is inmiddels de jaarlijkse vernietiging uit *MyLex* voor 2022 en 2023 uitgevoerd en die voor 2024 voorbereid. Punt van aandacht is nog de vernietiging in *Djuma*.

Het project voor uitplaatsing van informatie uit de oude *Mozard*-omgeving naar het pre e-depot loopt ook in 2024 nog door. Verwacht wordt dat het in de loop van dit jaar afgerond kan worden, waarna ook het bekende probleem van achterstallige vernietiging opgepakt kan worden. In verband met de geplande overgang naar een nieuw Raadsinformatiesysteem in 2025 dient eveneens onderzocht te worden, of de informatie uit het huidige systeem (*NotuBiz*) overgezet kan worden naar het pre e-depot.

In 2023 is er tweemaal een Strategisch Informatieoverleg gehouden. Al met al kan geconcludeerd worden dat de vaart er in 2023 door omstandigheden niet in zat rond de KPI-verbeterpunten.

Gemeente Lopik

Naar aanleiding van de KPI-rapportage over 2022 (uitgebracht door het RHC op 9 mei 2023) heeft het college een verbeterplan vastgesteld. Dit plan is vervolgens naar de gemeenteraad gezonden. Deze informatie werd voor kennisgeving aangenomen in de raadsvergadering van 28 november 2023 en naar de provincie gestuurd. De provincie heeft als extern toezichthouder op 2 april 2024 gereageerd met een beoordelingsbrief over de periode 2022-2023. Het oordeel luidde 'voldoet deels'. Dit betekent dat het informatiebeheer in Lopik deels aan de vereisten van de Archiefwet voldoet, maar op een aantal onderdelen nog niet. Er is in 2023 één keer een Strategisch Informatieoverleg gehouden. Positief is dat Lopik in 2023 een KIDO Zelfevaluatie heeft laten uitvoeren. Op basis van deze evaluatie kan in 2024 worden gewerkt aan een bewaarstrategie voor analoge en digitale informatie (inclusief de informatie uit andere vakapplicaties en e-mailboxen) als onderdeel van het Informatiebeleid en het opstellen van het Informatiebeheerplan. Tevens belangrijk is toepassing van het metadataschema in *Decos Join*. Een structurele toepassing van het handboek vervanging is ondertussen echt van belang. De gemeente doet er daarbij goed aan om de voor informatiebeheer beschikbare instrumenten te gebruiken.

Helaas moet evenals in de rapportage 2022 opnieuw geconstateerd worden dat de voortgang van de gemeente Lopik in 2023 met horten en stoten is gegaan. In het rapportjaar konden geen actiepunten worden afgevinkt, waarmee de gemeente aan de Archiefwet zou voldoen. Verschillende verbeterpunten zijn in de planning doorgeschoven, mede vanwege de personele bezetting. Derhalve wordt dan ook geadviseerd in 2024/2025 te bezien of de huidige ambtelijke bezetting met betrekking tot archief- en informatiebeheer echt voldoende is om alle taken in eigen huis te kunnen uitvoeren. Tegen deze achtergrond is het nakomen van de wettelijke verplichting tot archiefselectie en -vernietiging een punt van zorg. Zo is de vernietiging vanaf 2020 (analoog) en digitaal (vanaf 2014) ook in het afgelopen jaar nog niet goed opgepakt. Opmerkelijk detail bij de archiefselectie van de gemeente Lopik, is dat er geen *hotspots* zijn vastgesteld. Dit zou te veel werk met zich meebrengen. Deze gedachte berust op een misverstand: waar het opstellen van *hotspots* onder meer voortvloeit uit de door u gebruikte selectielijsten (voor gemeenten en (inter)gemeentelijke organen van 2017 en 2020), is het weinig verwonderlijk dat ook de provincie nu aandacht vraagt voor dit onderwerp. Mijn voorstel was dan ook, in samenwerking met de archiefinspecteur en de adviseur digitale archieven, om dit in 2024 alsnog op te pakken.

In 2025 staat de gemeente Lopik in de planning voor aansluiting op het e-depot. Gezien de planning en benodigde activiteiten om dit te kunnen halen, wordt aangeraden om hier nu al mee te beginnen. Goed om te weten is bovendien dat het RHC de uitplaatsing van uitgefaseerde systemen in het pre-depot van harte kan aanbevelen, zoals voor bijvoorbeeld de data vanuit *ABS* of de gegevens die nu in *MyLex* staan. Een aspect dat bij veel gemeenten ondersneeuwt is de zorg voor archivering van gemeentelijke taken die elders zijn belegd. Mede in verband met de toekomstige fusie tussen de ODRU en RUD, is er een goede aanleiding om de afspraken met de RIUD rond archief- en informatiebeheer te bezien – en wellicht beter vast te leggen. Ook is het raadzaam om in 2024 in het informatiebeheerplan tevens een standaardprocedure op te nemen, waarin de overdracht van taken (in mandaat) aan derden is vervat.

Al met al zagen we dat er in het afgelopen jaar nauwelijks punten zijn verbeterd in het KPI-traject. Wij hopen dat 2024 een kentering zal laten zien. Dat is goed mogelijk: met de juiste inzet kan de gemeente Lopik namelijk snel verbetering boeken.

Gemeente Montfoort

Naar aanleiding van de KPI-rapportage over 2022 (uitgebracht door het RHC op 18 april 2023) heeft het college een verbeterplan vastgesteld. Dit plan is op 27 juni 2023 naar de gemeenteraad verzonden. Deze informatie is vervolgens voor kennisgeving aangenomen door de raad. Dezelfde informatie werd op diezelfde datum naar de provincie gestuurd. De provincie heeft als extern toezichthouder gereageerd met een beoordelingsbrief d.d. 19 september 2023 over de periode 2021-2022. Het oordeel voor Montfoort over de uitvoering van het informatie- en archiefbeheer in 2021-2022 luidde 'voldoet deels'. Dit betekent dat het informatiebeheer deels aan de vereisten van de Archiefwet voldeed, maar deels ook nog niet. In de vorige toetsingsronde over 2019-2020 kwam de provincie ook tot dit oordeel, met daarbij de positieve constatering dat de organisatie gestaag verbeteringen in het informatiebeheer doorvoerde.

Montfoort heeft in de voorgaande jaren inderdaad de nodige voortgang gemaakt in de verbetering van het archief- en informatiebeheer. Echter, in het verslagjaar 2023 is de voortgang gestopt: een aantal actiepunten uit het verbeterplan van het voorgaande jaar is niet afgerond. Er is veel tijd gaan zitten in de implementatie van het nieuwe zaakstelsel en de migratie van *Mozard* naar het (pre)e-depot. Mede hierdoor is een aantal verbeterpunten blijven liggen. In dat verband wordt hier de herziening van de bewaarstrategie en de acties rondom het Kwaliteitshandboek en Periodiek Controleplan genoemd. Daarnaast is de toegezegde kwaliteitscontrole op de gescande analoge documenten (vanaf 2020-2023) nog steeds niet afgerond. Naar wij uit ambtelijk overleg hebben begrepen zal dat, met extra inzet van personeel, dit jaar eindelijk opgepakt worden. Het moge duidelijk zijn dat de openstaande actiepunten, waarvan sommigen al langere tijd openstaan, komend jaar echt aangepakt moeten worden.

Wel is inmiddels de jaarlijkse vernietiging uit *MyLex* voor 2022 en 2023 uitgevoerd – en is die voor 2024 al voorbereid. Eveneens is voor het papieren archief (10-jarenblok 1989-1999) in 2023 de formele overdracht aan het RHC (inclusief een formeel besluit dat de openbaarheid regelt) afgerond. Het project voor uitplaatsing van informatie uit de oude *Mozard*-omgeving naar het (pre) e-depot loopt ook in 2024 nog door. Verwacht wordt dat het in de loop van dit jaar afgerond kan worden, waarna ook het bekende probleem van achterstallige vernietiging opgepakt kan worden.

Er is in 2023 één keer een Strategisch Informatieoverleg gehouden.

Gemeente Oudewater

Het college van burgemeester en wethouders zond bij raadsinformatiebrief (nummer Z/23/058523 / D/23/110780, d.d. 22-08-2023) de gemeenteraad de KPI-rapportage van het RHC over 2022 toe, waarin ook het vastgestelde plan van aanpak was bijgevoegd. Het plan is ter kennisgeving aangenomen in de raad. Dezelfde informatie is naar de provincie gestuurd. In haar hoedanigheid van extern toezichthouder heeft de provincie gereageerd met een beoordelingsbrief (d.d. 21 maart 2024), waarin ook de actuele informatie over 2023 werd betrokken. Het oordeel over de uitvoering van het informatie- en archiefbeheer in 2021-2022 luidde 'voldoet deels'. Dit betekent dat het informatiebeheer deels aan de vereisten van de

Archiefwet voldoet, maar op een aantal onderdelen nog (net) niet. Ten opzichte van de vorige toetsingsronde zag de provincie zeker een positieve ontwikkeling.

In plaats van de stagnatie in verbeteringen die in de vorige toezichtbrief werd gemeld, zag men nu dat de organisatie gestaag werkt aan de nog openstaande verbeteringen in het informatiebeheer. Indien men bij het volgende toetsingsmoment deze positieve ontwikkelijn blijft zien, is de verwachting ondertussen dat uw informatiebeheer tegen die tijd als 'voldoet' kan beoordelen. Opgemerkt werd dat het plan van aanpak binnen het KPI-traject een veel beter instrument is geworden. Anders dan voorheen is het plan reëel én wordt de voortgang onder meer in het SIO gemonitord, waarbij de planning en prioriteitstelling waar nodig kunnen worden bijgesteld. Bovendien zijn er middelen vrijgemaakt om de verbeter slag daadwerkelijk in te kunnen zetten.

In 2023 is conform het plan van aanpak een aantal actiepunten goed opgepakt. Zo kwam het tot vaststelling van het metadataschema en de afronding en overdracht (inclusief beperkende bepalingen) van het archiefblok 1989-1999 en de bouwvergunningen (1993-2014) aan het RHC. Het handboek vervanging uit 2016 is inmiddels geactualiseerd en kon op 16 januari 2024 formeel door het college van B&W worden vastgesteld. Voorts is op basis van het overzicht van de top-50 van vakapplicaties onderzocht of er informatie in is opgeslagen, die voor lange termijn bewaard moet worden. In 2024 dient er zorg voor te worden gedragen dat alle informatiestromen, waaronder de informatie in mailboxen, en waar nodig geschikt worden gemaakt voor eeuwige bewaring. Nu het metadataschema formeel is vastgesteld, is het van belang om het schema gedurende de komende jaren in de organisatie te implementeren. Hiervoor kunt u de controlemechanismen vanuit het kwaliteitssysteem gebruiken.

Het vorige verbeterplan bestreek de periode 2023. Het is van belang dat Oudewater in het nieuwe verbeterplan vooral actiepunten opneemt, die in 2024 daadwerkelijk leiden tot uitplaatsing of overbrenging van informatie naar de e-depotvoorziening van het RHC. In dit verband dient ook de digitale dossiervorming vermeld te worden. In dit streven dient verder gewerkt te worden aan de vervolmaking van het kwaliteitssysteem, mede op grond van het al ingestelde onderzoek en de bewerking van het analoge archief tot circa 2016. Ook dient het wegwerken van de achterstallige vernietiging van papieren en digitale informatiebestanden in het komend jaar met kracht te worden voortgezet. Het is goed om de digitale bewaarstrategie op korte termijn af te ronden en de Hotspotmonitor vast te stellen, die inmiddels al wel in conceptversie gereed is.

In het KPI-traject vraagt de streekarchivaris en de provinciaal toezichthouder altijd aandacht voor de archiefvorming van gemeenschappelijke regelingen. Het strekt ter aanbeveling om hierbij vanuit uw verantwoordelijkheid te beginnen door praktische beheersafspraken met alle gemeenschappelijke regelingen voor het informatie- en archiefbeheer te maken. Vastgesteld kon worden dat de uitvoering van de Archiefwet meer aandacht heeft gekregen in de organisatie van de gemeente Woerden, die tevens voor de gemeente Oudewater werkt. Voorbij de uitdaging om goede arbeidskrachten te vinden, mede met het oog op de vacatures die bij de afdeling-DIV gaan ontstaan, wordt 2024 een jaar waarin misschien niet alle actiepunten, maar wel een groot deel daarvan gerealiseerd kunnen worden.

Er is in 2023 2 keer een Strategisch Informatieoverleg gehouden, samen met de Gemeente Woerden.

Gemeente Woerden

Het college van burgemeester en wethouders stelde in de vergadering van 22 augustus 2023 een raadsinformatiebrief vast (nummer Z/23/05820 / D/23/11028) naar aanleiding van de KPI's met betrekking tot het archief- en informatiebeheer over 2022. Deze brief is vervolgens verzonden naar de gemeenteraad, inclusief de door het RHC opgestelde KPI-rapportage en het vastgestelde plan van aanpak. Deze informatie werd voor kennisgeving aangenomen in de raad. Dezelfde informatie werd naar de provincie gestuurd. In haar hoedanigheid als extern toezichthouder heeft de provincie gereageerd met een beoordelingsbrief d.d. 21 maart 2024, over de periode 2022-2023. Het oordeel over de uitvoering daarvan in deze periode luidde 'voldoet deels'. Dit betekent dat het informatiebeheer deels aan de vereisten van de Archiefwet voldoet, maar deels ook nog niet. In de brief werd vervolgens toegelicht welke veranderingen de provincie zag in het gemeentelijke informatiebeheer ten opzichte van de vorige beoordeling en op welke onderdelen er nog actie van Woerden werd verwacht. Opgemerkt werd dat het Plan van aanpak van Woerden binnen het hele KPI-traject een veel beter instrument is geworden. Anders dan voorheen is het reëel én wordt onder meer in het SIO de voortgang gemonitord. Waar nodig wordt de planning en prioriteitsstelling aangepast. Dit is een positieve ontwikkeling. Bovendien zijn er ook middelen vrijgemaakt om de verbeterslag in te kunnen zetten.

In 2023 is conform het plan van aanpak een aantal actiepunten goed opgepakt. Zo kwam het tot vaststelling van het metadataschema en de afronding en overdracht (inclusief beperkende bepalingen) van het archiefblok 1989-1999 en de bouwvergunningen (1993-2000) aan het RHC. Het handboek vervanging uit 2016 is inmiddels geactualiseerd en kon op 16 januari 2024 formeel door u worden vastgesteld. Voorts is op basis van het overzicht van de top-50 van vakapplicaties onderzocht of deze informatie bevatten, die gedurende langere termijn bewaard moet worden. In 2024 dienen de alle informatiestromen, inclusief de informatie in mailboxen, en indien nodig geschikt worden gemaakt voor eeuwige bewaring. Nu het metadataschema formeel is vastgesteld, is het van belang om deze te implementeren in de organisatie de komende jaren. Hiervoor kunnen de controlemechanismen vanuit het kwaliteitssysteem gebruikt worden.

Het vorige verbeterplan bestreek het jaar 2023. Het is van belang dat Woerden in het nieuwe verbeterplan vooral actiepunten opneemt die in 2024 kunnen leiden tot daadwerkelijke uitplaatsing of overbrenging van informatie naar de e-depotvoorziening van het RHC (hierbij hoort ook de digitale dossiervorming). Daarbij dient verder gewerkt te worden aan de vervolmaking van het kwaliteitssysteem, mede op grond van het onderzoek dat wordt ingesteld en de bewerking van het analoge archief tot circa 2016. Ook dient het wegwerken van de achterstallige vernietiging van papieren en digitale informatiebestanden in het komende jaar met kracht voortgezet te worden. Het is goed om op korte termijn de digitale bewaarstrategie af te ronden en de Hotspotmonitor vast te stellen, die inmiddels in conceptversie gereed is.

In het KPI-traject vragen de streekarchivaris en de provinciaal toezichthouder altijd aandacht voor de archiefvorming van gemeenschappelijke regelingen. Maak daarom vanuit de

eigen verantwoordelijkheid een begin met het maken van praktische beheersafspraken met alle gemeenschappelijke regelingen voor het informatie- en archiefbeheer. Er is in 2023 2 keer een Strategisch Informatieoverleg gehouden, samen met de Gemeente Oudewater. Daarnaast vond om de 6 weken een periodiek (voortgangs-) overleg plaats. Al met al kon vastgesteld worden dat de uitvoering van de Archiefwet meer aandacht heeft gekregen in de organisatie van de gemeente Woerden. Voorbij de uitdaging om goede arbeidskrachten te vinden in de vacatures die bij DIV gaan ontstaan, wordt 2024 een jaar waarin misschien niet alle actiepunten, maar wel een groot deel daarvan gerealiseerd kan worden.

Gemeenschappelijke Regeling Ferm Werk te Woerden

Het RHC stuurde op 7 september 2023 de KPI-rapportage over 2022 aan het dagelijks bestuur van Ferm Werk. Het dagelijks bestuur behandelde in haar vergadering van 16 november 2023 daaropvolgend op basis hiervan het *verslag archief- en informatiebeheer 2022*, waarin de actiepunten voor 2023/2024 zijn opgenomen. Het algemeen bestuur heeft hier in zijn vergadering van 14 december daaropvolgend kennis van genomen. Vervolgens is deze KPI-rapportage met de geplande verbeteracties naar de provincie gestuurd. De provincie heeft hierop als extern toezichthouder gereageerd met een beoordelingsbrief d.d. 21 maart 2024, over de periode 2022-2023. Het oordeel over de uitvoering van het informatie- en archiefbeheer in 2020-2023 luidde een krappe ‘voldoet deels’. Dit betekent dat het informatiebeheer bij Ferm Werk slechts deels aan de wettelijke vereisten voldoet, maar op een aantal cruciale onderdelen ook nog niet. Hiermee worden de grote zorgen van de streekarchivaris over het informatiebeheer van Ferm Werk, zoals hij die heeft beschreven in ‘Rapportage KPI’s Archief- en Informatiebeheer 2022’, ook door de provincie onderschreven.

Het onverwacht sneller dan voorzien moeten vervangen van het huidige document managementsysteem (DMS) *Alfresco* legt een extra druk op de capaciteit in 2024, die toch al hard nodig is om – naast de dagelijkse archiveringswerkzaamheden ook – de randvoorwaarden en de instrumenten te regelen voor een betrouwbaar digitaal informatiebeheer. Het inhuren van een informatiemanager en een informatieconsulent sinds eind 2023 is een zeer noodzakelijke stap richting positieve verandering. De tijdelijke capaciteitsuitbreiding is echter niet afdoende. Om de noodzakelijke verbeteringen door te kunnen voeren en het (digitaal) informatiebeheer ook op het wettelijk vereiste niveau te houden, is structurele capaciteit en deskundigheid noodzakelijk. Dit punt is extra dringend vanwege de noodzaak van versnelde vervanging van het DMS.

De belangrijkste aanbeveling van de provinciaal toezichthouder is om, in nauw overleg met het RHC, de actiepunten uit de KPI-rapportage van de streekarchivaris en het bijbehorende verbeterplan uit te voeren. De vervanging van het DMS, die noodzakelijkerwijs dit jaar moet plaatsvinden om begin 2025 een selectie voor een nieuw systeem te kunnen maken, heeft gevolgen voor uw verbeterplan. De belangrijkste verbeterpunten, waarop actie nodig is. Hieronder worden de belangrijkste verbeterpunten achtereenvolgens behandeld:

1. *Grip op alle informatiestromen*: momenteel wordt gewerkt aan een actueel overzicht van alle applicaties die binnen Ferm Werk worden gebruikt. Dit overzicht is nodig om de

archiefwaardige informatie in die applicaties onder (deskundig) beheer te brengen. Een groot zorgpunt is het bestuursarchief van Ferm Werk, waarvan het grootste deel voor blijvende bewaring in aanmerking komt. Op termijn dient dit archief dus overgebracht moet te worden naar het RHC. Uw bestuursstukken zijn niet opgenomen in het huidige DMS, maar bevinden zich in *iBabs*. *iBabs* is echter een vergadertool, die eigenlijk ongeschikt is voor duurzaam documentenbeheer. Het risico op informatieverlies is groot. Zoals u de informatie nu opslaat is het niet mogelijk om dit bestuursarchief op termijn over te brengen naar de archiefbewaarplaats / e-depot van het RHC. We identificeren in dit verband drie aanbevelingen om verbetering te bewerkstelligen, namelijk:

- Werk verder aan het onder gecontroleerd beheer brengen van alle centrale en decentrale informatiestromen (actueel overzicht van applicaties). Dit houdt in dat voor alle informatiestromen de archiefwaardigheid en de bewaartermijnen worden toegepast. Zorg ook voor de toepassing van een actueel metadataschema;
- Houd bij de inrichting van het nieuwe DMS rekening met toekomstige aansluiting bij het e-depot;
- Breng het bestuursarchief zo snel mogelijk onder beheer in het nieuwe DMS. Zorg in de tussentijd (dit jaar) wel dat er tussentijdse maatregelen worden genomen zodat de bestuursstukken die zich nu in *iBabs* bevinden, zodanig worden beheerd dat zij zonder verlies aan informatie op termijn in het nieuwe DMS kunnen worden opgenomen.

2. *Kwaliteitssysteem*: er worden binnen uw organisatie kwaliteitscontroles op dossiers en scans in het DMS uitgevoerd. In 2020 is ook een eenmalige externe audit uitgevoerd naar de digitale beheeromgeving. Er is echter nog geen sprake van een werkend kwaliteitssysteem voor het informatiebeheer, waarbij ook jaarlijks een audit wordt uitgevoerd, inclusief het op basis van de audituitkomsten bijstellen van de praktijk. Wel werd gewerkt aan het opstellen en actualiseren van een kwaliteitshandboek, die in december jl. is vastgesteld door het MT. In dit verband hebben we het onderstaande verbeterpunt geïdentificeerd:

- Werk verder aan het invoeren van een volwaardig kwaliteitssysteem voor het informatiebeheer (op maat voor uw organisatie), zodat een continue kwaliteitsbewaking mogelijk wordt inclusief jaarlijkse audit.

3. *Selectie en vernietiging van archiefbescheiden / informatiebestanden*: zowel met betrekking tot analoge als digitale informatiebestanden bent u tot bewaring, dan wel vernietiging (conform de archiefselectielijst) verplicht. Ook de privacywetgeving stelt dat u bepaalde bestanden tijdig moet vernietigen. We constateren bij Ferm Werk echter een grote achterstand in de vernietiging van analoge (cliënten)dossiers. Ook de digitale vernietiging uit *Alfresco* en de applicaties die worden gebruikt bij Financiën en

Personeelszaken wordt niet (tijdig) uitgevoerd. Daarom doen we de volgende aanbeveling ter verbetering:

- Werk in 2024 de achterstanden weg in de selectie en vernietiging van analoge en digitale informatie in uw organisatie. Zorg in afstemming met het RHC en uw deelnemende gemeenten voor een adequate vernietigingsprocedure, zodat nieuwe achterstanden voorkomen kunnen worden.

4. *Informatieafspraken met gemeenten waar Ferm Werk taken voor uitvoert:* uw organisatie voert taken namens de gemeenten Woerden, Bodegraven-Reeuwijk, Oudewater en Montfoort. Vanzelfsprekend behoren ook informatiebestanden tot die werkzaamheden. Goed beheer van deze informatiestromen is cruciaal om de afgesproken taken uit te kunnen voeren. Hiervoor zijn duidelijke en praktische beheersafspraken met de gemeenten in kwestie nodig. Dergelijke afspraken over de bewerking, tijdige vernietiging en eventuele overbrenging van dossiers naar de gemeenten of het RHC zijn echter niet opgesteld. Wel dient aangetekend te worden: de verantwoordelijkheid voor het opstellen van deze afspraken komt niet alleen voor rekening van Ferm Werk; ook de gemeenten hebben hier een rol. Als toezichthouder op de gemeenten, brengen het RHC dit verbeterpunt ook bij de gemeenten onder de aandacht. Voor Ferm Werk zijn we evenwel tot de volgende aanbeveling ter verbetering gekomen:

- Maak met alle gemeenten waarvoor u taken uitvoert praktische beheersafspraken voor het informatie- en archiefbeheer (onder meer voor selectie en vernietiging digitale informatie / zie het verbeterpunt onder kopje 3) en toets de gemaakte afspraken periodiek via uw kwaliteitssysteem.

Er is in 2023 1 keer een Tactisch Informatieoverleg gehouden.

Deelnemers RHC Rijnstreek en Lopikerwaard: Bodegraven-Reeuwijk, Montfoort, Oudewater, Woerden.

Regionaal Bureau Leerplicht Utrecht Noordwest te Woerden

Over het archiefbeheer van dit bureau, ondergebracht bij team DIV van de Gemeente Woerden, zijn over het afgelopen jaar geen bijzonderheden te melden. De prioriteit wordt gegeven aan het informatiebeheer van de gemeente Woerden zelf.

Deelnemers RHC Rijnstreek en Lopikerwaard: Montfoort, Oudewater, Woerden.

Netwerkbijeenkomst DIV-medewerkers

Helaas konden niet alle bij het RHC geplande kennissessies voor de DIV-medewerkers van onze deelnemers daadwerkelijk plaatsvinden. Op 24 oktober werd evenwel een bijeenkomst georganiseerd, waarbij onder meer een uitleg over vervroegde overbrenging naar het e-depot is gegeven. Ook is tijdens de bijeenkomst gesproken over de samenhang tussen wetgeving op het gebied van informatiehuishouding bij (lagere) overheidsorganen. Ook werd er, op basis van stellingen, gesproken over de rol van de informatieprofessional binnen de organisatie.

Daarnaast werden collega's gewezen op voor hen relevante webinars, die handelden over verscheidene aan het vakgebied gerelateerde onderwerpen (zoals de invoering van de Omgevingswet, de Wet Open Overheid, *Common Ground*, *MDTO*, kwaliteitssystemen, archivering in Microsoft 365, mailarchivering op basis van de *Capstone*-methodiek e.d.).

Mandaat tot vernietiging

In het afgelopen jaar werden van de volgende zorgdragers de (jaarlijkse) vernietigingslijsten gecontroleerd en in mandaat toestemming verleend tot vernietiging:

- Gemeente Bodegraven-Reeuwijk: van in 2023 te vernietigen informatie uit het fysiek archief van Bodegraven en Reeuwijk alsmede van zaken uit *Join* (zaken nieuw 2022 en 2023, zaken oud 2023);
- Gemeente IJsselstein: stukken van de gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart 2022 en van de verkiezing van leden van de Provinciale Staten d.d. 15 maart 2023 (stempassen, volmachten, kiezerspassen en stembiljetten); van in 2023 te vernietigen fysieke stukken/dossiers;
- Gemeente Lopik: van te vernietigen digitale cliëntendossiers GWS/DIS van 2023 (in beheer bij de gemeente Nieuwegein);
- Gemeente Montfoort: van in 2024 te vernietigen dossiers, zaken en meldingen uit *Decos* en van stukken inzake de rekening en bijlagen over 2000-2002 van de gemeente Montfoort;
- Gemeente Oudewater: van in 2023 te vernietigen archiefbescheiden (waaronder die geregistreerd in *MyLex*);
- Gemeente Woerden: van in 2022 te vernietigen stukken/dossiers (geregistreerd in *MyLex*);
- Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden: van te vernietigen facturen uit de jaren 2013-2015, 2017-2022, rioleringsplannen van gemeenten (1994-2003) en archiefbescheiden m.b.t. belastingen uit de periode 2003-2011.

Van de gemeenschappelijke regeling Ferm Werk is geen lijst van in 2023 te vernietigen archiefbescheiden ontvangen.

BIJLAGE 3: Toezicht op aan deelnemers verbonden partijen

De hieronder opgenomen verslagen zijn aangeleverd door de interne toezichthouders voor archief- en informatiebeheer van deze organisaties, te weten de collega's uit de provincie Utrecht.

Afval Verwijdering Utrecht (AVU) te Soest

Toezichthouder: gemeentearchivaris Soest (Archief Eemland)

In november 2023 is het toezichtverslag opgesteld. Op 19 januari 2023 is het Strategisch Informatie Overleg gehouden met de directeur en met een externe, die belast is met het informatie- en archiefbeheer. De gerealiseerde verbeterpunten in het verslagjaar zijn:

1. Op 20 april 2022 is een nieuw aanwijzingsbesluit archivaris genomen. Dit was nodig i.v.m. vertrek van de op 20 december 2019 aangewezen archivaris.
2. De analoge archiefvernietiging 2020 - 2022 is op orde. Het proces verbaal is door de directeur en de archivaris ondertekend en hiermee is het vernietigingsproces afgerond voor 2020 – 2022.
3. Het Informatiebeheerregeling 2023 wordt november 2023 vastgesteld in het dagelijks bestuur. De basis hiervoor vormt artikel 5 van uw Informatieverordening.

De geconstateerde verbeterpunten zijn:

1. De Informatieverordening, vastgesteld op 8 december 2021 door het algemeen bestuur, wordt eind 2023 op de voorgeschreven wijze gepubliceerd.
2. De drie Amsterdamse archiefdozen met dossiers die voor permanente bewaring in aanmerking komen worden alsnog overgebracht naar Archief Eemland.
3. Zorg direct bij de implementatie dat SharePoint digitaal duurzaam wordt ingericht en hiermee voldoet aan de Archiefwet 1995 en de aanverwante regelgeving in combinatie met de privacywetgeving (AVG) en de Wet Open Overheid (WOO). Hieraan voorafgaand dienen de benodigde randvoorwaardelijke kaders, zoals een digitale bewaarstrategie, een metadataschema en een handboek vervanging te worden opgesteld/vastgesteld en wat passend is bij omvang van uw organisatie. Neem tijdig contact met mij op wanneer u hiermee aan de gang gaat.

Het advies is, eveneens als vorig jaar, om de digitale beheeromgeving, voor de ingebruikname, te auditen met RODIN en de resultaten met de archivaris te delen.

Deelnemers RHC Rijnstreek en Lopikerwaard: IJsselstein, Lopik, Montfoort, Oudewater en Woerden.

Belastingssamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU) te Utrecht

Toezichthouder: gemeentearchivaris Utrecht (Het Utrechts Archief)

De coördinator Dienstverlening van de BghU heeft in 2023 de opleiding Informatieadviseur

afgerond, waarmee de deskundigheid binnen de BghU is bevorderd. Verder is weinig vooruitgang bij de BghU waargenomen in 2023. Mede door onvoorziene tegenslag bij de implementatie van de belastingapplicatie bij de BghU, werd de inrichting van de informatiehuishouding niet doorontwikkeld in 2023. De aanbevelingen van de archivaris als toezichthouder bleven openstaan en beschikbare capaciteit voor inhuur ter verbetering informatiebeheer werd niet verzilverd. De ICT-transitie en zo ook het zicht op de aanbesteding van een document managementsysteem, werden getemporeerd. In december ontving de archivaris het migratieplan van de belastingapplicatie.

Deelnemers RHC Rijnstreek en Lopikerwaard: Lopik en Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

Coöperatie Parkeerservice te Amersfoort

Toezichthouder: gemeentearchivaris Amersfoort (Archief Eemland)

Contactpersoon voor het informatie- en archiefbeheer bij ParkeerService is de bestuurs- en directiesecretaris. Per 1 mei jl. is zij vertrokken. Begin november 2023 is de vacature van bestuurs- en directiesecretaris weer ingevuld. Dit betekent dat in deze periode de vacature open heeft gestaan (mei – november 2023) en geen inhoudelijke zaken zijn opgepakt in de organisatie. De vertrokken bestuurs- en directiesecretaris had geen directe vervang(st)er voor het informatie- en archiefbeheer. 13 december 2023 is kennisgemaakt met de bestuurs- en directiesecretaris, het toezichtproces uitgelegd en afspraken gemaakt over het toezicht. Daarnaast waar de organisatie zelf voor aan de lat staat, goed informatiebeheer, transparante overheid, bedrijfsvoering, verantwoording afleggen etc. Positieve ontwikkelingen zijn als volgt:

- Aanwijzingsbesluit archivaris Coöperatie ParkeerService 2023 is op 4 januari 2023 genomen door de directeur-bestuurder;
- De selectie vernietiging archiefbescheiden 2021 en 2022 is afgerond en het proces-verbaal is ondertekend;
- De analoge archieven zijn extern opgeslagen in Amersfoort en de ruimten voldoen aan de archiefwettelijke eisen;
- De (gemeente)archivaris van ParkeerService (gemeente Amersfoort) is het aanspreekpunt voor de andere toezichthouders. De archiefvernietiging valt ook onder deze verantwoordelijkheid van de archivaris. Hierover zijn afspraken gemaakt in de Dossier afspraken en procedures (DAP) Informatie- en archiefbeheer Coöperatie ParkeerService.

Er is evenwel ook een verbeterpunt voor 2024, namelijk:

- In de maand maart wordt informatie opgevraagd via de Kritische Prestatie Indicatoren KPI's) ondersteunt door documenten. Aan de hand van de KPI's, die zijn gebaseerd op eisen uit wet- en regelgeving informatie wordt uitgevraagd over informatiebeheer in breedste zin van het woord.

Aldus kan de toezichtrapportage over het verslagjaar worden opgesteld. Deze is als volgt:

- De permanent te bewaren analoge archieven over de periode 2005-2018 vervroegd overbrengen naar Archief Eemland.
- Met het instrument *Key2Control* is in 2022 een nulmeting 'KIDO-normenkader' door ParkeerService uitgevoerd. De voortgang en de resultaten van de inzet *Key2Control* bespreken. Hier komen actiepunten uit voort waar een verbeterplan voor moet worden opgesteld. Aan de hand hiervan wordt een monitoring opgezet.

Deelnemers RHC Rijnstreek en Lopikerwaard: IJsselstein en Woerden.

Gemeentelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht (GGDrU) te Utrecht

Toezichthouder: gemeentearchivaris Utrecht (Het Utrechts Archief)

In mei werd na een grondige verbouwing het hoofdkantoor van de GGDrU in Zeist opgeleverd. Daarna volgde de verhuizing van het provinciehuis Utrecht als tijdelijke locatie, naar de nieuwe locatie te Zeist die op 19 juni officieel werd geopend. De GGDrU heeft in voorgaande jaren gewerkt aan een model van zelforganisatie; de afgestemde thema-inspectie op de gevolgen voor de informatiehuishouding is niet van de grond gekomen. Met een vervolgoopdracht moest in 2023 helderheid komen binnen de rollen van de zelforganisatie, waarna een doorontwikkeling gemaakt moest worden op de teamrollen. Aan het einde van 2023 moest nog worden vastgesteld hoe de informatiehuishouding hierin een plek heeft gekregen.

In juni heeft de archivaris positief geadviseerd op het Kwaliteitshandboek Informatiebeheer van de GGDrU. Ook werd voor het eerst een Informatiebeheerplan opgesteld en werden verbeteracties op heldere wijze inzichtelijk gemaakt. Twee kerninstrumenten voor verbetering bij de GGDrU in de komende jaren. Een beraamde follow-up inspectie van HUA bleek achterhaald na succesvolle inspanningen van de informatieadviseur van de GGDrU. Geraamde uren voor deze follow-up worden in 2024 besteed aan advisering van HUA voor projectplannen van de GGDrU, zoals het besluit digitale vervanging, de aanbesteding en inrichting van een nieuw document managementsysteem (DMS) en de herinrichting van samenwerkplatform SharePoint.

Project SharePoint en aanbesteding DMS liepen vertraging op, en lopen door in 2024 net als de oplevering van de I-visie voor de GGDrU. Het stopgezette GGiD project stond in teken van afronding met de leverancier en evaluatie. De GGDrU startte een aanbesteding van een nieuw kinddossier. Vanuit toezicht zal gelet worden op de voorzieningen voor rechtmatig informatiebeheer.

Naast tactisch en strategisch informatieoverleg stond het contact tussen HUA en GGDrU in het teken van de impactanalyse voor de SharePoint-kopie van het Coronabedrijf n.a.v. de afbakening van de hotspot Corona. Doel van deze impactanalyse is om een rapport op te leveren met een aantal scenario's voor de beste keuze om deze omgeving duurzaam toegankelijk te maken en houden. Deze impactanalyse liep vertraging op door de export van bestanden uit het systeem: een vertraging die afgelopen jaren bij meerdere organisaties de bottleneck is.

Deelnemers RHC Rijnstreek en Lopikerwaard: IJsselstein, Montfoort, Lopik, Oudewater en Woerden.

Omgevingsdienst regio Utrecht (OdrU) te Utrecht

Toezichthouder: gemeentearchivaris van Zeist

Samengevat is de balans per medio 2023 dat het – inmiddels goeddeels digitale – informatiebeheer deels niet voldoet aan de wet. De score, gemeten aan de hand van de archief-KPI's, bleef gelijkwaardig aan de vorige toezichtrapportage. Door met name onderbezetting is de meerjarenplanning goeddeels niet uitgevoerd. Wel werd de migratie van informatie naar de nieuwe procesapplicatie (Rx.Mission) technisch voltooid, en werkt de organisatie nu - op de spreekwoordelijke uitzonderingen en losse eindjes na - volledig digitaal. Dat is een compliment waard, maar er blijft nog veel te doen.

Wat betreft speerpunten voor 2023: op de eerste plaats dient de formatie voor het informatiebeheer te worden opgeschaald. Die is, zeker na het vertrek van de recordmanager enige maanden geleden, ondermaats. Daardoor kan er feitelijk niet veel. Over de formatie is een afzonderlijk adviesrapport geschreven (bijlage), dat erop neerkomt dat er in de huidige setting voor beleidsmatig werk zo'n 2 FTE noodzakelijk zijn en dat daarnaast nog aanzienlijke hoeveelheden achterstallig onderhoudswerk aan de informatie zouden moeten worden uitbesteed. Ten tweede dient de uitrol van het zogenoemde model - DAP dat in de Utrechtse samenwerkingsorganisatie in het kader van de Omgevingswet wordt ontwikkeld, en waarin de ketensamenwerking en -archivering met aangesloten gemeenten in het kader van de Omgevingswet per 1-1-2024 wordt geregeld, hoogste prioriteit te hebben. Ten derde dienen twee al langer lopende zaken zo spoedig mogelijk te worden geregeld, te weten de juridische borging van archiefwettelijke vervanging van informatie van eigen en in mandaat uitgevoerde taken, en de bewerking en teruggaaf van papieren informatie die in beheer is gekomen bij, en is gevormd door de omgevingsdienst en haar voorgangers in het kader van de gemandateerde taakuitvoering voor de aangesloten gemeenten. Over een mogelijke, door de omgevingsdienst te initiëren en gezamenlijk naar rato te bekostigen bewerking van ca. 1 kilometer aan gemeenten terug te leveren papieren archieven is op verzoek een afzonderlijk adviesrapport opgesteld (bijlage bij toezichtsrapport). Gezien de omvang en de vereiste specifieke kennis en ervaring dient deze bewerking te worden uitbesteed. Overige zaken kunnen in de meerjarenplanning worden opgenomen.

Deelnemers RHC Rijnstreek en Lopikerwaard: IJsselstein, Montfoort, Oudewater, Woerden.

Recreatieschap Stichtse Groenlanden (SGL) en Plassenschap Loosdrecht e.o. (LSD)

Toezichthouder: provinciearchivaris Utrecht (Het Utrechts Archief)

Na een langer bestuurlijk voortraject is de transitie van de recreatietaken in Utrecht geëffectueerd in 2023. De bedrijfsvoeringsorganisatie Recreatie Midden-Nederland (RMN) ging in liquidatie, de taakuitvoering van SGL en LSD ging onderscheidenlijk naar Staatsbosbeheer en gemeente Wijdmeren. Bestuurlijke processen en control werden opgedragen aan provincie Utrecht, die ook de taken voor het Routebureau overnam. Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug ging aan RMN opgedragen taken weer zelf uitvoeren. De bijbehorende informatie- en archiefbestanden (digitaal en papier) zijn geïnventariseerd volgens het plan van aanpak dat adviesbureau *DOCFactory* in mei 2022 reeds had opgeleverd, met positief advies van de provinciearchivaris.

Dit inventarisatiewerk leverde een set informatiebestanden op die zodanig beschikbaar gesteld konden worden dat de ontvangende partijen verder konden met het werk voor de recreatieschappen. De migraties van de digitale bestanden zijn door de vereffenaar opgenomen in een rechtmatigheidsverklaring bij de liquidatiestukken van RMN. Een langer resterend probleem was het ontbreken van juiste bewaartermijnen en grondslagen voor (zaak)dossiers uit het archiefsysteem *Decos*. Daarvoor was aan het einde geen vakkennis meer aanwezig bij RMN. Deze 1350 dossiers zijn uiteindelijk door de provinciearchivaris gecontroleerd en voorzien van een bewaartermijn met verantwoording. Deze aanvullingen zijn meegenomen in de migratie. Een follow-up check op de bewaartermijnen van doorlopende overeenkomsten is voorgenomen voor 2024.

De archiefbestanden die blijvend bewaard moesten worden zijn door *DOCFactory* bewerkt en in november door de besturen overgebracht naar de provinciale bewaarplaats van Utrecht. De langer te bewaren bestanden met geringe waarde voor de bedrijfsvoering zijn overgedragen aan de provincie. Die heeft voor de applicaties de licenties overgenomen, evenals de vernietigingslijsten voor de papieren dossiers. Naast de liquidatie behoefde ook de doorstart aandacht: de besturen van de nieuw ingerichte gemeenschappelijke regelingen van de recreatieschappen moesten beheersregels vaststellen voor hun informatiebeheer. Hierbij was het advies van de provinciearchivaris om het praktisch te houden en de beheersregels van de uitvoerende partijen aan te wijzen. Dit heeft het bestuur van SGL in augustus gedaan. Voor LSD loopt die aanwijzing over de jaarwisseling heen.

Deelnemers RHC Rijnstreek en Lopikerwaard: IJsselstein, Lopik en Woerden (via Recreatieschap Stichtse Groenlanden).

Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD) te Utrecht

Toeziachter: provinciearchivaris Utrecht (Het Utrechts Archief)

De RUD voert milieu- en bodemtaken uit voor de provincie en elf Utrechtse gemeenten. Voor de andere gemeenten voert de Omgevingsdienst regio Utrecht (OdrU) deze taken uit. In 2021-2022 heeft de RUD veel inspanningen verricht om verbeteringen in de informatiehuishouding mogelijk te maken, in vervolg op het project Informatie op Orde uit 2018. Na het plotselinge overlijden van de recordmanager bij de RUD in 2022 moest de RUD eerst op zoek naar een plaatsvervanger. Na de inzet van een trainee is in 2023 de formatie op tactisch niveau versterkt met een extra informatieadviseur bij de RUD. Deze boekte op een aantal onderwerpen vooruitgang, waaronder het onderstaande DAP en de vernietigingsprocedure. Een ander onderwerp dat aandacht vergde was het vervallen van de *Brzo*-status van het bedrijf Van Appeldoorn in Woudenberg, waardoor de zaakdossiers over Van Appeldoorn gemigreerd moesten worden van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied naar de RUD. De zorgen over duurzame operationele formatie voor informatiebeheer zijn eind 2023 nog niet weggenomen. Deze zorgen worden meegenomen in advisering voor de vorming van één Utrechtse omgevingsdienst: zorg dat deze organisatie vanaf het begin beschikt over voldoende, deskundig personeel voor de informatiehuishouding.

In het strategisch informatieoverleg (SIO) van de RUD in maart 2023 is het voornemen besproken van de RUD en de OdrU om in 2026 samen te gaan tot één Utrechtse

omgevingsdienst. Een goede gelegenheid om ervoor te zorgen dat beide organisaties ‘schoon door de poort’ gaan als het gaat om de informatiehuishouding. Voor de komende twee jaar zijn de volgende acties voor het toezicht vastgesteld: een thema-inspectie samen met de OdrU op informatiebeheer bij de vorming van één omgevingsdienst, een follow-up op de aanbevelingen van de eerdere nulmeting van 2017-2018 en een werkende rechtmatigheidsprocedure voor vernietiging. Daarnaast staan de reguliere toezichtprocessen en reeds lopende zaken, zoals een goede afronding van het migratietraject voor Van Appeldoorn en de rechtmatige afhechting van de provinciegrenswijziging van Vijfheerenlanden.

Het toezicht en de plannen omtrent de informatiehuishouding zijn in november gepresenteerd in het Algemeen Bestuur van de RUD. Daarbij heeft het AB het ‘dossier afspraken en procedures’ (DAP) voor informatie- en archiefbeheer met de ketenpartners vastgesteld. Dat DAP bestond al sinds 2018 en is geactualiseerd naar de afspraken van de Regiosamenwerking Omgevingswet Utrecht. De RUD heeft voorgenomen om de resultaten van die afspraken samen met de gemeenten en provincie te toetsen in het tweede kwartaal van 2024.

Deelnemer RHC Rijnstreek en Lopikerwaard: Lopik.

Reinigingsbedrijf Midden Nederland (RMN) te Soest

Toeziethouder: gemeentearchivaris Soest (Archief Eemland)

De gerealiseerde zaken in deze verslagperiode zijn:

- Visie informatiebeveiliging op 16 mei 2022 vastgesteld door het MT;
- De analoge archiefvernietiging is bijgewerkt tot en met 2022;
- Ter beschikkingstelling per 1 januari 2023 van de personeelsdossiers van medewerkers die zijn overgegaan van de RMN naar de gemeente IJsselstein;
- Opstellen en vaststellen handboek vervanging personeelsdossiers en het daadwerkelijke digitaliseren van deze dossiers.

Verbeterpunten zijn:

- Maak samen met jullie ICT-partner een concreet projectplan om in 2024 het brede terrein van het informatiebeheer op orde te krijgen en neem hierin mee de openstaande verbeterpunten (3, 4 en 6) uit het verslagjaar 2020 – april 2022. Betrek mij als archivaris tijdig bij het projectplan;
- Maak een concreet plan van aanpak van hoe in de toekomst de blijvend te bewaren documenten vanaf 2011 authentiek, duurzaam, in goede, geordende en toegankelijke staat digitaal overgebracht gaan worden en leg dat aan mij voor.

Het Managementteam (MT) heeft een nieuwe organisatiestructuur vastgesteld. Dit is de volgende stap richting een robuuste organisatie om vervolgens in 2024 het informatiebeheer (verder) op orde te krijgen. Om die reden heeft het MT ingestemd met het voorstel om de huidige ICT-partner een concreet projectplan te laten uitwerken om de informatie op een verantwoorde wijze te structureren en duurzaam toegankelijk te maken en te houden. De focus bij de RMN lag de afgelopen twee jaar op de basis op orde te krijgen en de gehele organisatie van de RMN opnieuw vorm te geven. Hierdoor wordt de RMN weer een robuuste toekomstbestendige organisatie met meerwaarde voor de opdracht gevende gemeenten en alle

inwoners. Onderdeel daarvan was het opstapen van een goede bedrijfsvoering met een betrouwbare financiële administratie.

Deelnemer RHC Rijnstreek en Lopikerwaard: IJsselstein.

SchoolWerkt

Toezichthouder: gemeentearchivaris Utrecht (Het Utrechts Archief)

SchoolWerkt is het regionale Utrechtse samenwerkingsverband voor de aanpak van voortijdig schoolverlaten voor de RMC-regio Utrecht, met Utrecht als regiegemeente. Het informatiebeheer van SchoolWerkt was in 2023 nog niet in beeld. De gemeentearchivaris van Utrecht verwacht hier meer zicht op te krijgen via het Jaarplan voor 2024 van organisatieonderdeel Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente Utrecht.

Deelnemers RHC Rijnstreek en Lopikerwaard: IJsselstein, Lopik, Montfoort, Oudewater, Woerden.

U10-samenwerking

Toezichthouder: gemeentearchivaris Utrecht (Het Utrechts Archief)

De U10-samenwerking is een samenwerkingsverband onder bestuursconvenant van tien gemeenten in de Utrechtregio. Het secretariaat berust bij het Bedrijfsvoering- en Strategienetwerk (BSN) van de gemeente Utrecht. De aanbeveling in het inspectierapport van 2017 over de Bestuurs- en Concernstaf (BCS) en raadsgriffie om duidelijke afspraken in het bestuursconvenant te maken over informatiebeheer heeft tot op heden geen invulling gekregen. Specifieke informatie over U10 via het Informatieplan van BSN was in 2023 niet voorhanden.

Deelnemers RHC Rijnstreek en Lopikerwaard: IJsselstein, Lopik, Montfoort, Oudewater, Woerden.

Veiligheidshuis regio Utrecht (VHRU) en Regionaal Informatie- en Expertisecentrum Midden-Nederland (RIEC-MN)

Toezichthouder: gemeentearchivaris Utrecht (Het Utrechts Archief)

De gemeente Utrecht vervult de regionale regierol voor deze beide samenwerkingsverbanden. De aanbevelingen over het RIEC-MN en VHRU in het inspectierapport van de gemeentearchivaris in 2015 bij organisatieonderdeel Openbare Orde en Veiligheid (OOV), waren al eerder voorzien van maatregelen in het Jaarplan voor informatiebeheer en -beveiliging van OOV. Constateringen en acties op gebied van informatiebeheer komen afgelopen jaren regulier terug in dit Jaarplan en worden daarmee goed gemanaged.

Deelnemers RHC Rijnstreek en Lopikerwaard: IJsselstein, Lopik, Montfoort, Oudewater, Woerden.

Veiligheidsregio Utrecht (VRU) te Utrecht

Toezichthouder: gemeentearchivaris Utrecht (Het Utrechts Archief)

Het team Informatiebeheer kwam in 2023, net als in 2022, niet op sterkte en dit zorgde ervoor dat ontwikkelingen langzaam verliepen of stillagen. Dit betrof onder meer het zaakstelsel, kwaliteitstelsel, het Informatiebeleidsplan en het project voor informatiehuishouding rond Risicobeheersing. Gaandeweg het jaar werd binnen het team Informatiebeheer intern geschoven maar onderaan de streep bleef het team onderbezet: wel beweging, maar helaas

geen resultaten. In het vroege najaar vertrokken een adviseur en de teamleider van het team. Een interim-adviseur Informatiebeheer ging van start met de opdracht(en) twee trainees te begeleiden en te coachen tot adviseur Informatiebeheer, en adviezen uit te brengen rond vraagstukken omtrent informatiebeheer. Na werving werd een nieuwe teamleider gevonden die 1 januari 2024 van start gaat.

In de zomer vond bij de VRU een deelverhuizing plaats van het provinciehuis naar de Belcampostraat in Leidsche Rijn. Begin december werd ruim 110 meter aan objectdossiers vernietigd van de brandweerpost te Veenendaal, die kort daarop werd gesloopt. De rechtmatigheidsverklaring hiervoor is getoetst door de archiefinspectie. Sinds januari 2022 voerden HUA en VRU een impactanalyse uit voor aansluiting op het e-depot. Het afgelopen jaar stond in het teken van een geslaagde export uit archiefsysteem CORSA en een ingest in de testomgeving van het e-depot. Door personele wisselingen en uitblijvende invulling van functies in het project, kon de impact analyse niet helemaal worden afgerond. Planning is om begin 2024 het afsluitende gesprek met de bevindingen plaats te laten vinden.

Deelnemers RHC Rijnstreek en Lopikerwaard: IJsselstein, Montfoort, Lopik, Oudewater en Woerden.

Werk en Inkomen Lekstroom (WIL) te Nieuwegein

Toezichthouder: gemeentearchivaris Nieuwegein (Het Utrechts Archief)

Voor het zaakgericht werken bij WIL is het document managementsysteem Onegov beschikbaar, dat is voorzien van functionaliteiten voor informatiebeheer. De archivering van het merendeel van de primaire werkprocessen vindt echter nog plaats in de DIS4all-applicatie van Centric. Deze applicatie is onvoldoende ingericht om de bewaartermijnen en vernietiging op een doelmatige manier in te richten. Voor selectie en vernietiging in de DIS-applicatie is een project gestart om oplossingen te zoeken. WIL en andere organisaties nemen hier aan deel, evenals de adviseur digitale informatie (ADI) van HUA.

Naar aanleiding van een adviesvraag van WIL over de vernietiging van een ouder papieren archiefbestand in Houten is in samenspraak met de archiefinspectie van HUA een werkbare oplossing gevonden, die voldoende invulling geeft aan rechtmatigheidseisen. Augustus 2023 ontving HUA een migratieverklaring van WIL over de personeels-, salaris- en verzuimdossiers vanuit applicatie Youforce naar AFAS, met daarbij de bijgevoegde documenten inzake het migratieproces. Op basis hiervan is een positief advies verstrekt. In bredere zin ziet de archiefinspectie van HUA meer conceptverklaringen en documentatie loskomen van organisaties die onder haar directe toezicht staan.

De kwaliteitszorg binnen de WIL heeft in 2023 nader vorm gekregen in het “Verbeterplan Informatiebeheer WIL” en het document “Plan van aanpak verbetering Informatiebeheer”. Deze plannen zijn aan de orde geweest in het MT en de implementatie zal in 2024 met aandacht gevolgd worden vanuit HUA.

Deelnemers RHC Rijnstreek en Lopikerwaard: IJsselstein en Lopik.

BIJLAGE 4: Bestuur en personeel

Archiefcommissie

De Archiefcommissie was bij de begrotingsvergadering in 2023 als volgt samengesteld:

- Victor Molkenboer, *burgemeester van Woerden, (voorzitter)*;
- Patrick van Domburg, *burgemeester van IJsselstein*;
- Petra van Hartskamp-de Jong, *burgemeester van Montfoort*;
- Bas Lont, *wethouder van Oudewater*;
- Gerrit Spelt, *wethouder van Lopik*;
- Elly de Vries, *wethouder van Bodegraven-Reeuwijk*;
- Nanda van Zoelen, *hoogheemraad van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden*.

Personeel

- Frank van Rooijen, *streekarchivaris-directeur*;
- Wolter van de Wetering, *adjunct-streekarchivaris / inspecteur (generatiepact: 28 uur p/w)*;
- Rob Alkemade, *archivist*;
- Sander Denters, *medewerker studiezaal (24 uur p/w, met tijdelijk 8 uur p/w extra)*;
- Ruben de Jong, *medewerker studiezaal*;
- Janneke van der Klis-van Eijk, *archivist (22 uur p/w, met tijdelijk 6 uur p/w extra)*;
- Adriaan Mol, *adviseur digitale archieven (32 uur p/w)*;
- Jolanda Reijm, *archivist*;
- Lysanne Tavenier, *archieffmedewerker (18 uur p/w)*;
- Tim Baelde, *behoudsmedewerker (28 uur p/w, gedetacheerd via Ferm Werk)*.

Vrijwilligers

- Bert van Elk
- Bert Stolwijk
- Dick Slof
- Gerrit van Oudenallen
- Gert van Haarlem
- Hans Hasselt
- Han Heijnen
- Henny Köhler
- Jan van de Burgt
- Jan van Es
- Lilian Swinkels
- Nell van Gool
- Ton van Putten
- Wynand Paling (*werkt vanuit huis*)

Rekening 2023

RHC Rijnstreek en Lopikerwaard

NB De posten van de jaarrekening van het RHC zijn onderdeel van de rekening van de Gemeente Woerden, die als centrumgemeente alle door het RHC gemaakte kosten voorfinanciert. De controle door de accountant vindt derhalve plaats via de jaarrekening van de Gemeente Woerden.

BATEN**REKENING REGIONAAL HISTORISCH CENTRUM**

Nr.		Begroting 2023	Rekening 2023
01	Bijdragen aangesloten gemeenten en Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden		
a	Bodegraven-Reeuwijk	€ 187.377	€ 176.507
b	Lopik	€ 78.272	€ 72.462
c	Montfoort	€ 71.105	€ 70.591
d	Oudewater	€ 50.549	€ 50.982
e	Woerden	€ 278.472	€ 275.019
g	IJsselstein	€ 155.016	€ 146.513
h	Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden	€ 203.009	€ 195.450
02	Leges, overige inkomsten	€ 3.000	€ 11.129
03	Extra inkomsten semi-statisch archiefbewerking	p.m.	€ 18.750
04	Voorziening e-depot	€ 19.500	€ 17.900
	TOTAAL	€ 1.046.300	€1.035.303

Toelichting op de rekening:Baten:

01. Voor de samenstelling van deze bedragen, zie de berekening in de bijlage. In de bijdragen zit een bedrag aan btw, dat door leveranciers e.d. in rekening is gebracht aan het RHC. Via de transparantiemethode kunnen de gemeenten hun aandeel hierin terugvragen uit het BTW-compensatiefonds, waarmee de netto bijdrage lager wordt.

02. Legesinkomsten voor kopieën van onder meer bouwtekeningen en scans foto's. Daarnaast zijn er in het kader van het jubileum van het RHC boeken verkocht.

Lasten:

01a. De vaste personeelsformatie is 7,66 fte. 97% hiervan is via de gemeente Woerden beschikbaar voor het RHC.

Verrekend in dit totaal is een vergoeding ziektegeld (ivm zwangerschap) van 9.780 euro en extra inzet van personeel voor materiële verzorging.

01b. De inzet van tijdelijk personeel geldt als compensatie van extra werkzaamheden voor HDSR. Deze kosten zijn gedekt uit extra inkomsten semi-statisch archief.

01c. De materiële verzorger werkt bij het RHC via Ferm Werk. Zijn inzet is beperkt, waardoor er (budgettair neutraal) ambtelijk extra uren zijn ingezet.

07. De website is (nog) niet aangepast voor dienstverlening vanuit e-depot. Ook voor crowdsourcing is minder gedigitaliseerd dan voorzien, door verminderde inzet of belangstelling van vrijwilligers op afstand.

10. De DVO van Woerden met het RHC kwam in 2018 in plaats van het huurcontract en andere afspraken rond doorberekeningen van de gemeente aan het RHC. Er is dus één factuur. Om de doorbelasting hiervan te laten aansluiten bij de oude situatie wordt 45% hier verantwoord en dus bij de berekening van de bijdrage van de deelnemers omgeslagen naar inwonertal en 55% is onder post 14 ondergebracht en wordt omgeslagen over archiefmeters.

11. Aansluiting van gemeenten op het e-depot van het RHC is vertraagd, waardoor de contractkosten lager uitvallen dan begroot.

Nr.		Begroting 2023	Rekening 2023
01a	Salarissen medewerkers	€ 599.250	€ 620.482
01b	Tijdelijk personeel	p.m.	€ 18.750
01c	Materiële verzorger	€ 20.700	€ 9.356
02	Reiskosten woon-werkverkeer, thuiswerk	€ 6.900	€ 6.215
03	Reiskosten medewerkers	€ 750	€ 340
04	Abonnementen/lidmaatschappen	€ 1.800	€ 900
05	Aankoop boeken en vakliteratuur	€ 550	€ 329
06	Kantoorbehoeften, druk- en bindwerk	€ 5.600	€ 4.759
07	Website, digitalisering	€ 41.600	€ 23.925
08	Vorming en opleiding	€ 2.000	€ 125
09	Public relations	€ 2.000	€ 886
10	DVO Woerden (45%)	€ 107.550	€ 108.469
11	Aansluiting e-depot	€ 48.300	€ 40.580
12	Onvoorziene uitgaven	€ 2.000	€ 449
13	BTW (over bovengenoemde uitgaven)	€ 48.750	€ 39.334
	Sub-totaal salarissen en organisatie	€ 887.750	€ 874.889
14	DVO Woerden (55%)	€ 131.450	€ 132.574
15	BTW (over aandeel depotkosten)	€ 27.600	€ 27.840
	Sub-totaal depot-kosten	€ 159.050	€ 160.414
	TOTAAL GENERAAL	€ 1.046.300	€ 1.035.303

Vastgesteld in de vergadering van de Archiefcommissie van 27 juni 2024,

*J.F. van Rooijen,
secretaris*

*V.J.H. Molkenboer,
voorzitter.*

Berekening bijdrage deelnemers rekening 2023

Salarissen en organisatie

Bedrag salarissen e.d. - legesinkomsten – inkomsten projectarchieven - bijdrage e-depot : aantal

inwoners = bedrag per inwoner:

€ 874.889 - € 11.129 - € 18.750 - € 17.900 = € 827.110 : 204.300 = € 4,0485 per inwoner

[Hoogheemraadschap gefixeerd inwonertal van 42.500]

Deelnemer	Inwonertal	Bedrag per inwoner	Aandeel kosten salarissen en overhead
Bodegraven-Reeuwijk	36.300	€ 4,0485	€ 146.961
Lopik	14.700	€ 4,0485	€ 59.513
Montfoort	13.900	€ 4,0485	€ 56.274
Oudewater	10.200	€ 4,0485	€ 41.295
Woerden	53.200	€ 4,0485	€ 215.381
IJsselstein	33.500	€ 4,0485	€ 135.625
Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden	42.500	€ 4,0485	€ 172.061
TOTAAL	204.300	€ 4,0485	€ 827.110

Depotkosten

Totale depotkosten: werkelijke archiefmeters = bedrag per meter

€ 160.414 : 4.767 m1 = € 33,65 per meter

Compensatieregeling

Bij het akkoord over de renovatie/uitbreiding van het RHC (Gemeentehuis Woerden) is besloten de gemeenten met een eigen archiefbewaarplaats te compenseren voor wat betreft hun aandeel in de kosten van het vergroten van het depot. De regeling wordt vanaf 2018 in tien jaar steeds met 10% afgebouwd. Kosten uitbreiding depot (€ 50.000) minus vergoeding semi-statisch archief Woerden (€ 28.750) = € 21.250 (prijsspeil 2018). Conform de DVO is dit voor 2023 geïndexeerd naar € 23.981.

De gemeenten Lopik, Oudewater en IJsselstein krijgen hun aandeel, gezamenlijk 1284/4767 deel in 2023 nog voor 50% naar rato gecompenseerd. Daarmee zou het voor 2023 te compenseren bedrag € 3.229 zijn. Echter, waar de hoogte van het compensatiebedrag ieder jaar nog kleiner wordt, besloot de Archiefcommissie de regeling die nog tot en met 2027 doorloopt in één keer te verrekenen. De compensatie over 2023-2027 beloopt totaal € 9.685. Dit wordt zoals gebruikelijk omgeslagen over de andere deelnemers op basis van archiefmeters

Deelnemer	Meter	Bedrag per meter	Aandeel depotkosten 2023	Compensatie (korting)	Compensatie	Totaal depotkosten
Bodegraven-Reeuwijk	811	€ 33,65	€ 27.291		€ 2.255	€ 29.546
Lopik	496	€ 33,65	€ 16.691	€ 3.742		€ 12.949
Montfoort	393	€ 33,65	€ 13.224		€ 1.093	€ 14.317
Oudewater	371	€ 33,65	€ 12.485	€ 2.798		€ 9.687
Woerden	1.637	€ 33,65	€ 55.086		€ 4.552	€ 59.638
IJsselstein	417	€ 33,65	€ 14.033	€ 3.145		€ 10.888
HDSR	642	€ 33,65	€ 21.604		€ 1.785	€ 23.389
TOTAAL	4.767	€ 33,65	€ 160.414	€ 9.685	€ 9.685	€ 160.414

Totale bijdrage per deelnemer

Deelnemer	Aandeel kosten salarissen en overhead	Aandeel depotkosten	Totaal
Bodegraven-Reeuwijk	€ 146.961	€ 29.546	€ 176.507
Lopik	€ 59.513	€ 12.949	€ 72.462
Montfoort	€ 56.274	€ 14.317	€ 70.591
Oudewater	€ 41.295	€ 9.687	€ 50.982
Woerden	€ 215.381	€ 59.638	€ 275.019
IJsselstein	€ 135.625	€ 10.888	€ 146.513
Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden	€ 172.061	€ 23.389	€ 195.450
TOTAAL	€ 827.110	€ 160.414	€ 987.524

Verrekening te veel (of te weinig) betaalde bijdrage per deelnemer

De bijdrage die gefactureerd wordt (in twee termijnen) is gelijk aan het begrote bedrag in de begroting. Een batig saldo wordt naar rato verrekend met de bijdrage voor het nieuwe jaar. Dit gebeurt met de factuur voor de eerste termijn. De gemeente Oudewater blijkt te moeten bijbetalen (onder meer door overbrenging extra archief).

Deelnemer	Betaalde bijdrage 2023	Bijdrage volgens jaarrekening	Teruggave
Bodegraven-Reeuwijk	€ 187.377	€ 176.507	€ 10.870
Lopik	€ 78.272	€ 72.462	€ 5.810
Montfoort	€ 71.105	€ 70.591	€ 514
Oudewater	€ 50.549	€ 50.982	-/- € 433
Woerden	€ 278.472	€ 275.019	€ 3.453
IJsselstein	€ 155.016	€ 146.513	€ 8.503
Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden	€ 203.009	€ 195.450	€ 7.559
TOTAAL	€ 1.023.800	€ 987.524	€ 36.276

Aandeel in BTW

Totaal bedraagt het bedrag dat binnen de onkosten van het RHC aan btw in rekening is gebracht:

€ 67.174. Via de transparantiemethode kunnen de gemeenten hun aandeel hierin terugvragen uit het BTW-compensatiefonds, waarmee de netto bijdrage lager wordt.

Deelnemer	Aandeel in totaalkosten	Aandeel kosten in btw
Bodegraven-Reeuwijk	17,87%	€ 12.004
Lopik	7,34%	€ 4.931
Montfoort	7,15%	€ 4.803
Oudewater	5,16%	€ 3.466
Woerden	27,85%	€ 18.708
IJsselstein	14,84%	€ 9.969
Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden	19,79%	€ 13.293
TOTAAL	100,00%	€ 67.174

BALANS

De gemeenschappelijke regeling van het RHC kent in principe geen reserveringen of opbouw van vermogen. Een batig saldo aan het eind van het jaar wordt naar rato verrekend met de bijdragen die de deelnemers in het nieuwe jaar verschuldigd zijn.

De Archiefcommissie heeft in 2012 bepaald hier een uitzondering op te maken voor de extra gegenereerde inkomsten voor buitengewone werkzaamheden (projectarchieven), zodat die gespreid over meerdere jaren ingezet kon worden voor de inhuur van extra personeel e.d.

Per 31 december 2022 was € 44.043,- beschikbaar. Hieraan is een bedrag van € 20.725 toegevoegd als vergoeding voor de bewerking van het 10-jarenblok van HDSR, terwijl een bedrag van € 18.750 is besteed aan extra personeel (tijdelijke urenuitbreiding)

Het per 31 december 2023 beschikbare budget projectarchieven is: € 46.018,-

Daarnaast is (conform het besluit van de Archiefcommissie in 2019) vanuit de jaarrekening 2019 een bedrag van 2% van de begroting (zijnde € 17.000) gereserveerd voor financiële tegenvallers rond het e-depot. Daarnaast besloot de Archiefcommissie in 2020 eveneens vanuit de jaarrekening 2019 een bedrag van € 60.000 te bestemmen voor financiering van het project e-depot dat loopt over de periode 2020-2022. In 2021 is hieruit een betaling van € 10.000,- gedaan. In 2022 is hieruit € 29.100,- betaald voor het e-depotcontract. In 2023 is er € 17.900,- voor lopende kosten onttrokken, waarmee het resterende bedrag (zijnde ongeveer 2% van de begroting) blijft staan voor tegenvallers rond het e-depot.

Het per 31 december 2023 beschikbare budget e-depot is: € 20.000,-